

SOU

1992:22

DEL BETÄNKANDE AV
KREDITUPPLYSNINGS-
UTREDNINGEN

*EES-anpassning av
kreditupplysningslagen*

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2014

National Library
of Sweden

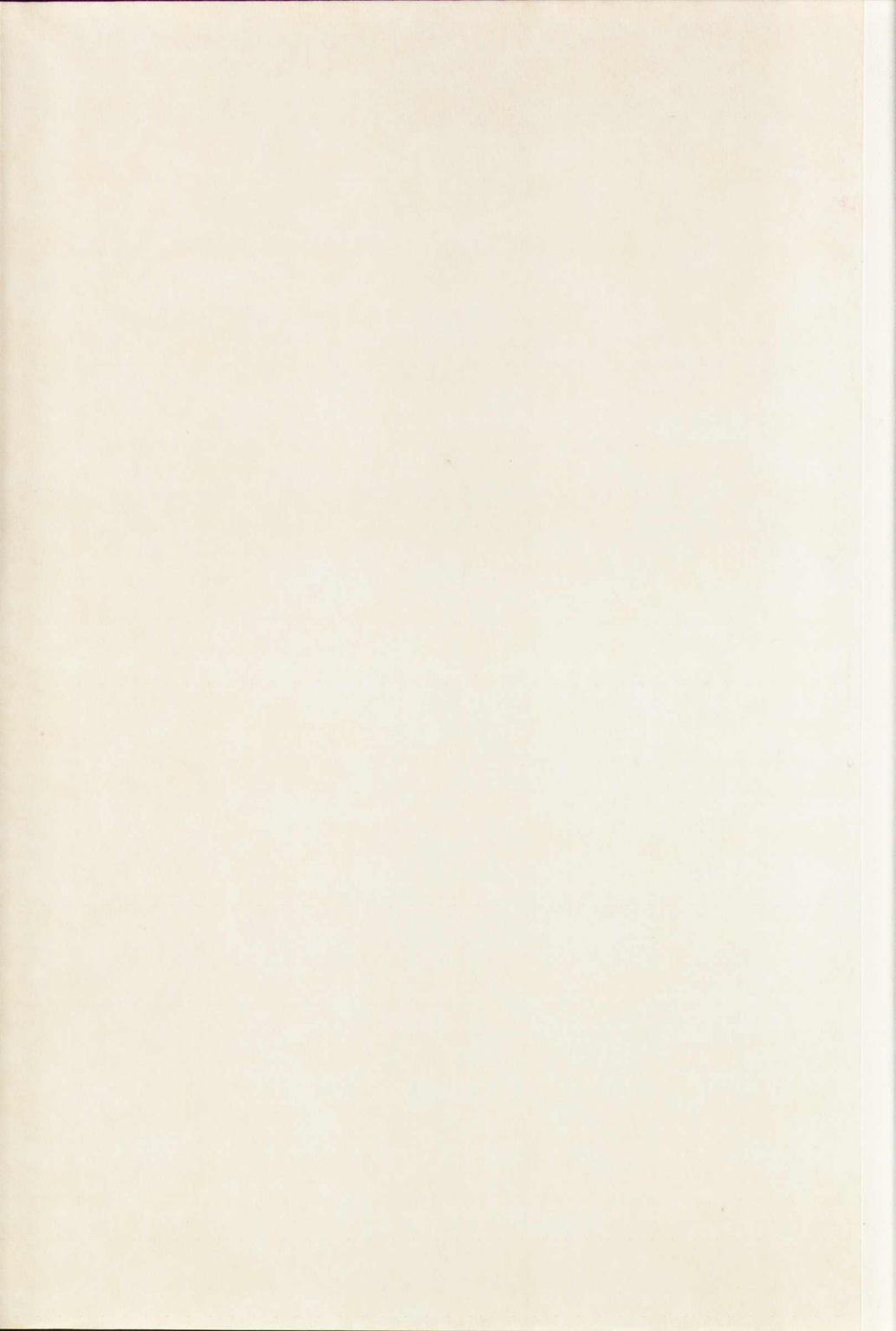
SOU

1992:22

DEL BETÄNKANDE AV
KREDITUPPLYSNINGS-
UTREDNINGEN

*EES-anpassning av
kreditupplysningslagen*

Statens offentliga utredningar

1992:22

Justitiedepartementet

EES-anpassning av kreditupplysningslagen

Delbetänkande av kreditupplysningsutredningen
Stockholm 1992

SOU och Ds kan köpas från Allmänna Förlaget, som också på uppdrag av regeringskansliets förvaltningskontor ombesörjer remissutsändningar av dessa publikationer.

Adress: Allmänna Förlaget
Kundtjänst
106 47 Stockholm
Tel 08/739 96 30
Telefax: 08/739 95 48

Publikationerna kan också köpas i Informationsbokhandeln, Malmtorgsgatan 5, Stockholm.

Till statsrådet Reidunn Laurén

Genom beslut den 27 juni 1991 bemyndigade regeringen dåvarande chefen för justitiedepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över kreditupplysningslagen. Justitierådet Staffan Magnusson förordnades till utredare i oktober 1991. Till sekreterare åt utredningen förordnades hovrättsassessorn Boel Havelius. Utredningen har antagit namnet kreditupplysningsutredningen.

Utredningen har i en första etapp av utredningsarbetet behandlat frågan om en EES-anpassning av kreditupplysningslagen. I detta delbetänkande läggs fram förslag till sådana lagändringar som påkallas av EES-avtalet.

I arbetet med betänkandet har som sakkunniga deltagit hovrättsassessorerna Per-Anders Broqvist, justitiedepartementet, och Per Holmstrand, finansdepartementet, samt departementssekreteraren Bengt Wennerstein, näringsdepartementet. Som experter har medverkat avdelningsdirektören Ulla Ahlqvist, riksskatteverket, byråchefen Britt-Marie Arne-Hellström, datainspektionen, advokaten Tom Ekelund, Finansbolagens Förening, direktören Allan Eriksson, Grossistförbundet Svensk Handel, chefsjuristen Ulla Lundquist, Svenska Bankföreningen, byråchefen Ulf Malmström, Näringsfrihetsombudsmannen, förbundsdirektören Walter Sköldfors, Köpmannaförbundet, och byrådirektören Carina Törnblom, finansinspektionen.

Tom Ekelund har avgett ett särskilt yttrande. Detta har tagits in i en bilaga till betänkandet.

Utredningen fortsätter sitt arbete med att bl.a. undersöka hur intresset av en effektiv kreditupplysning kan främjas utan att kraven på personlig integritet och sekretess träds för när.

Stockholm i mars 1992

Staffan Magnusson

/Boel Havelius

Innehåll

<i>Sammanfattning</i>	7
<i>Författningsförslag</i>	9
1 <i>Inledning</i>	13
2 <i>Direktiven</i>	15
3 <i>Utredningsarbetet</i>	16
4 <i>Gällande rätt</i>	17
4.1 <i>Kreditupplysningslagen</i>	17
4.2 <i>Datalagen</i>	21
4.3 <i>Datainspektionens verksamhet</i>	23
5 <i>EES-avtalet</i>	29
5.1 <i>Allmänt om avtalet</i>	29
5.2 <i>Regler av betydelse för den svenska kreditupplysningsverksamheten</i>	30
6 <i>Kreditupplysning i EG-landet Danmark</i>	35
7 <i>Överväganden och förslag</i>	39
7.1 <i>Behovsprövning för tillstånd</i>	39
7.2 <i>Tioårsgräns för tillstånd</i>	40
7.3 <i>Återkallelse av tillstånd</i>	42

7.4	Förbudet för utländska rättssubjekt att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige	43
7.5	Kreditinstitut från EES-länderna	48
7.6	Kostnadsaspekter	54
8	<i>Specialmotivering</i>	55
<i>Bilaga 1</i>	Utdrag ur RÅDETS ANDRA DIREKTIV av den 15 december 1989 (89/646/EEG; "andra banksamordningsdirektivet")	61
<i>Bilaga 2</i>	Särskilt yttrande av experten Tom Ekelund	69
<i>Summary</i>	73

Sammanfattning

I betänkandet läggs fram vissa förslag till ändringar i kreditupplysningslagen. Ändringarna är framför allt föranledda av det nyligen framförhandlade EES-avtalet. Avsikten är att de svenska bestämmelserna om kreditupplysningsverksamhet skall anpassas till avtalet.

För att den svenska lagstiftningen inte skall komma i konflikt med EES-avtalets regler om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet föreslår utredningen att man avskaffar det nuvarande förbudet för utlänningar och utländska företag att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige. Utländsk kreditupplysningsverksamhet som bedrivs här i landet kommer att omfattas av kreditupplysningslagens regler. Det innebär att verksamheten i princip kräver datainspektionens tillstånd och att den står under datainspektionens tillsyn.

Särskilda bestämmelser föreslås för det fallet att ett kreditinstitut från ett annat EES-land än Sverige har en hemlandsauktorisering som innefattar rätt att bedriva kreditupplysningsverksamhet. Kreditinstitutet får då bedriva kreditupplysningsverksamhet även i Sverige utan tillstånd från datainspektionen. Kreditupplysningslagen gäller också för sådan verksamhet, även om ansvaret för tillsynen i första hand kommer att åvila myndigheterna i hemlandet.

För närvarande gäller att datainspektionen får bevilja tillstånd till kreditupplysningsverksamhet endast då behov av verksamheten

föreligger från allmänna synpunkter. Denna behovsprövning föreslås bli avskaffad. Utredningen föreslår också att tillstånd skall gälla tills vidare i stället för som nu för en tid av högst tio år. Datainspektionen får möjlighet att återkalla ett tillstånd till kreditupplysningsverksamhet då de ursprungliga förutsättningarna för tillståndet inte längre kvarstår.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1993.

Utredningen fortsätter sitt arbete med att bl.a. pröva hur kreditupplysningsverksamheten kan effektiviseras utan att hänsynen till enskildas personliga integritet sätts åt sidan. Utredningen skall också undersöka om den senaste utvecklingen i fråga om data- och informationsteknik kräver ändringar i kreditupplysningslagen.

Författningsförslag

Förslag till Lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 1, 3, 4 och 17 §§ kreditupplysningslagen (1973:1173) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller kreditupplysningsverksamhet som innebär att någon, utom i enstaka fall, lämnar kreditupplysningar mot ersättning eller som ett led i näringsverksamhet. Lagen gäller också annan kreditupplysningsverksamhet, om den är av större omfattning.

Lagen omfattar inte förmedling av kreditupplysningar inom en krets som utgörs av Sveriges riksbank, *Sveriges investeringsbank AB* och sådana kreditinrättningar eller för kreditupplysningsverksamhet inrättade företag som står under *bankinspektionens* tillsyn och inte är fi-

Lagen omfattar inte förmedling av kreditupplysningar inom en krets som utgörs av Sveriges riksbank och sådana kreditinrättningar eller för kreditupplysningsverksamhet inrättade företag som står under *finansinspektionens* tillsyn och inte är finansbolag enligt 8 § lagen

Nuvarande lydelse

nansbolag enligt 5 § lagen
(1980:2) om finansbolag.

Föreslagen lydelse

(1988:606) om finansbolag.

Lagen gäller inte heller förmedling av kreditupplysningar mellan företag inom samma koncern.

3 §

Kreditupplysningsverksamhet får bedrivas endast efter tillstånd av datainspektionen.

I bankrörelselagen (1987:617) och lagen (1992:00) om kreditmarknadsbolag finns bestämmelser som innebär att vissa utländska kreditinstitut får bedriva kreditupplysningsverksamhet utan datainspektionens tillstånd.

Tillstånd behövs ej för kreditupplysningsverksamhet, i den mån den bedrivs genom offentliggörande av kreditupplysning på sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

4 §

Tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet får meddelas endast om *det från*

Tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet får meddelas endast om *verk-*

Nuvarande lydelse

allmänna synpunkter finns behov av verksamheten och den kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Tillstånd får meddelas för en tid av högst tio år i sänder. Tillståndet får förenas med föreskrift om hur verksamheten skall bedrivnas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet.

Tillstånd får inte meddelas den som skulle ha varit kontrollsobjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m.m., om denna hade gällt även efter utgången av år 1991.

Föreslagen lydelse

samheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Tillstånd får förenas med föreskrift om hur verksamheten skall bedrivnas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet.

17 §

Om den som fått tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet åsidosätter bestämmelse i denna lag eller föreskrift som meddelats med stöd av lagen, får data-

Om den som fått tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet åsidosätter någon bestämmelse i denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen,

Nuvarande lydelse

inspektionen i mån av behov ändra föreskrift som tidigare meddelats eller meddela ny föreskrift. Kan rättelse ej åstadkommas på annat sätt, får datainspektionen återkalla tillståndet.

Föreslagen lydelse

får datainspektionen i mån av behov ändra föreskrift som tidigare meddelats eller meddela ny föreskrift. Kan rättelse ej åstadkommas på något annat sätt, får datainspektionen återkalla tillståndet. *Detsamma gäller, om annars förutsättningar för tillståndet inte längre föreligger.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

1 Inledning

I det nyligen framförhandlade EES-avtalet åtar avtalsparterna sig att vidta de åtgärder som behövs för att avtalets förpliktelser skall uppfyllas. Detta innebär i realiteten ett åtagande att ge EES-reglerna full genomslagskraft på nationell nivå. Gällande lagstiftning måste vid behov korrigeras så att den står i överensstämmelse med de avtalade EES-reglerna. Avsikten är att EES-avtalet skall träda i kraft den 1 januari 1993 och då bör också de nödvändiga ändringarna i den svenska lagstiftningen vara genomförda.

Utredningen har ägnat den första etappen av sitt arbete åt att undersöka i vad mån kreditupplysningslagen behöver ändras med anledning av EES-avtalet. Resultatet av arbetet redovisas i detta betänkande.

Innan utredningen kommer in på sina överväganden och förslag redogörs bl.a. för huvudinnehållet i kreditupplysningslagen och för vissa bestämmelser i datalagen som är av särskilt intresse från kreditupplysningssynpunkt. De därpå följande avsnitten innehåller uppgifter bl.a. om vilka företag som har fått tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet och om datainspektionens tillsynsverksamhet. Därefter redogörs för de bestämmelser i EES-avtalet och i EG:s regelverk som är av särskild betydelse i detta sammanhang. Utredningen behandlar också lagstiftningen i EG-landet Danmark.

När det sedan gäller vilka bestämmelser i den svenska kreditupplysningslagen som behöver ändras med hänsyn till EES-avtalet tar utredningen bl.a. upp den nuvarande regeln om att utländska rättssubjekt inte får beviljas tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet. En annan regel som det finns anledning att uppmärksamma är regeln om att tillstånd bara får beviljas om det finns behov av den tilltänkta verksamheten. Utredningen tar i det sammanhanget också upp frågan om för vilken tid tillstånd får beviljas och möjligheten att återkalla ett givet tillstånd.

Ett speciellt problem är hur banker och andra kreditinstitut från EES-området som vill bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige skall behandlas. Hithörande frågor behandlas i ett särskilt avsnitt.

Utredningen berör också vilka kostnader som kan tänkas uppstå med anledning av de framlagda förslagen.

2 Direktiven

Regeringen beslutade den 27 juni 1991 att tillkalla en särskild utredare för att se över kreditupplysningslagen.

Huvuduppgifterna för utredningen är enligt direktiven att undersöka

- hur intresset av en effektiv kreditupplysningsverksamhet kan främjas utan att hänsynen till personlig integritet och sekretess träds för när,
- hur den svenska lagstiftningen skall anpassas till EG:s regler och därutöver i vilken utsträckning utländska företag bör ges möjlighet att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige samt
- i vad mån utvecklingen i fråga om data- och informationsteknik påkallar ändringar i kreditupplysningslagen.

Vad gäller anpassningen till EG:s regler framgår av direktiven att utredaren i denna del bör arbeta med den utgångspunkten att en anpassning till EG:s regler bör komma till stånd den 1 januari 1993.

3 Utredningsarbetet

Utredningen påbörjade sitt arbete i december 1991. Den första etappen av arbetet har inriktats på att åstadkomma en anpassning av den svenska kreditupplysningslagen till EES-avtalets regler. Enligt planerna skall avtalet träda i kraft den 1 januari 1993. För att de behövliga ändringarna i kreditupplysningslagen skall kunna träda i kraft samtidigt har utredningen bedömt det som nödvändigt att lägga fram förslag i dessa delar i mars 1992.

Utredningsmannen och andra företrädare för utredningen har i februari 1992 besökt Köpenhamn och där sammanträffat med företrädare för Registertilsynet och Finanstilsynet. Vid besöket har utredningen fått information om dansk kreditupplysningsverksamhet och synpunkter på dansk EG-anpassning av reglerna för denna verksamhet.

Sekreteraren har besökt datainspektionen och där inhämtat information om inspektionens verksamhet.

4 Gällande rätt

4.1 Kreditupplysningslagen (1973:1173)

Kreditupplysningslagens främsta syfte är att hindra att kreditupplysning leder till otillbörligt intrång i den personliga integriteten eller till skada genom oriktiga eller missvisande uppgifter.

Lagen gäller enligt 1 § kreditupplysningsverksamhet som innebär att någon, utom i enstaka fall, lämnar kreditupplysningar mot ersättning eller som ett led i näringsverksamhet. Även annan kreditupplysningsverksamhet omfattas av lagen, under förutsättning att verksamheten är av större omfattning.

Med kreditupplysning avses enligt lagens definition i 2 § uppgift, omdöme eller råd, som lämnas till ledning för bedömning av annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende.

Från lagens tillämpningsområde är enligt 1 § andra och tredje styckena viss kreditupplysningsverksamhet undantagen. Så är fallet vad gäller förmedling av kreditupplysningar mellan företag inom samma koncern samt inom den s.k. frikretsen. Denna krets utgörs av Sveriges Riksbank, Sveriges investeringsbank AB (som numera upphört) och sådana kreditinrättningar eller för kreditupplysningsverksamhet inrättade företag som står under bankinspektionens (numera finansinspektionens) tillsyn och som inte är finansbolag.

Under lagens tillämpningsområde faller alltså i första hand den affärsmässigt organiserade kreditupplysningservice som bedrivs av kreditupplysningsföretag i egentlig bemärkelse. Vidare omfattas sådan kreditupplysning som banker och andra kreditinstitut under finansinspektionens tillsyn lämnar till mottagare utanför den ovan nämnda frikretsen. Lagen gäller också kreditupplysningservice som lämnas t.ex. av branschföreningar och liknande företagarorganisationer, oavsett om denna sker mot betalning eller ej.

Som exempel på sådan i enstaka fall lämnad kreditupplysning som normalt faller utanför lagens tillämpningsområde kan nämnas den kreditupplysningservice som förekommer hos advokat- och revisionsbyråer.

Den kreditupplysningsverksamhet som omfattas av lagen får enligt 3 § bedrivas endast efter tillstånd från datainspektionen. Sådant tillstånd får meddelas för en tid av högst tio år i sänder under förutsättning att det föreligger behov av verksamheten och det kan antas att den kommer att bedrivas på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt (4 §).

Datainspektionen har möjlighet att förena tillstånd med föreskrift om verksamhetens bedrivande och anmälningsskyldighet beträffande ändrade förhållanden av betydelse för tillståndet.

Tillstånd får inte lämnas den som skulle ha varit kontrollsobjekt enligt den numera upphävda lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m.m. (företagsförvärvslagen). Med kontrollsobjekt avses bl.a. utländska och utlandsägda rättssubjekt, svenska aktiebolag utan utlänningsförbehåll i bolagsordningen och svenska handelsbolag, om någon av bolagsmännen är kontrollsobjekt.

För verksamhet som bedrivs genom offentliggörande av kreditupplysningar på sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen krävs inte datainspektionens tillstånd.

Hit hör publicering av kreditupplysningar i tidskrifter men också offentliggörande av kreditupplysning i radio eller jämställda medier.

Regler för hur kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas finns i 5 - 14 §§. Detta avsnitt inleds med den grundläggande bestämmelsen att kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas på ett sådant sätt att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de uppgifter som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. Personliga uppgifter av särskilt ömtålig natur får i princip inte insamlas, lagras eller vidarebefordras i kreditupplysningsverksamhet. Vissa typer av sådan ömtålig information kan dock undantagsvis förekomma i kreditupplysningssammanhang. Datainspektionen kan, då synnerliga skäl föreligger, medge att uppgifter om brott, sjukdom, hälsotillstånd och liknande insamlas, lagras eller vidarebefordras i sådan verksamhet (6 §). Personupplysningar får i princip inte innehålla uppgift om andra betalningsförsummelse än sådana som fastslagits av domstol eller annan myndighet eller som lett till betalningsinställelse, konkursansökan eller ackord (7 §). Då särskilda skäl föreligger får datainspektionen medge undantag från denna regel.

Lagen skiljer enligt 2 § mellan begreppen kreditupplysning och personupplysning. Med *kreditupplysning* avses, som tidigare nämnts, uppgift, omdöme eller råd som lämnas till ledning för bedömning av annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Sådan upplysning kan avse såväl fysisk som juridisk person. Med *personupplysning* avses kreditupplysning om enskild person som varken är näringsidkare eller näringsanknuten (d.v.s. annars har så väsentligt inflytande i viss näringsverksamhet att uppgift om hans egna förhållanden behövs för att belysa verksamhetens ekonomiska ställning). En kreditupplysning om näringsidkare eller näringsanknuten brukar benämnas *företagsupplysning* och kan avse även juridisk person. Termen förekommer inte i lagen.

Om personuppgifter finns särskilda bestämmelser i olika avseenden. Sådana uppgifter får, som nyss nämnts, i princip endast innehålla uppgift om vissa typer av betalningsförsummelser. Uppgifter om betalningsförsummelser måste gallras efter viss tid. Personuppgifter får nämligen inte grundas på omständigheter eller förhållanden av betydelse för bedömningen av personens vederhäftighet i ekonomiskt hänseende, om tre år förflutit från utgången av det år då omständigheten inträffade eller förhållandet upphörde. Personuppgifter får endast lämnas ut då det på grund av ingånget eller ifrågasatt kreditavtal eller i samband med andra ekonomiska riskbedömningar finns behov av uppgiften. Då en personuppgift lämnas skall den omfrågade kostnadsfritt få ett skriftligt meddelande om innehållet i den uppgift som lämnats om honom, s.k. personuppgiftskopia. Den omfrågade skall också få veta vem som begärt uppgiften.

En enskild person som är näringsidkare eller näringsanknuten har en motsvarande rätt att kostnadsfritt erhålla ett meddelande om vilka faktiska uppgifter som lämnats om honom. Han har däremot inte rätt att få veta rådets eller omdömet innehåll eller vem som begärt uppgifterna.

Lagen innehåller också regler om rättelse då oriktiga eller missvisande uppgifter lämnats i kreditupplysningsverksamhet.

Datainspektionen utövar enligt 15 § tillsyn över den kreditupplysningsverksamhet som omfattas av lagen. Detta kan ske genom inspektion eller på annat sätt. Den som bedriver kreditupplysningsverksamhet är skyldig att lämna datainspektionen de uppgifter om verksamheten som datainspektionen begär för sin tillsynsverksamhet.

Då kreditupplysning bedrivs genom sådant offentliggörande som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

skall den som bedriver verksamheten inom en vecka se till att datainspektionen kostnadsfritt får del av det som offentliggjorts.

Om den som har datainspektionens tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet åsidosätter någon bestämmelse i lagen eller i meddelat tillstånd får datainspektionen ändra tidigare meddelade föreskrifter eller meddela ny föreskrift. Kan rättelse inte åstadkommas på annat sätt får datainspektionen återkalla tillståndet.

Underlåter ett kreditupplysningsföretag att ge en omfrågad person information i samband med kreditupplysning eller underlåter företaget att rätta oriktiga eller missvisande uppgifter kan datainspektionen vid vite förelägga företaget att fullgöra sitt åliggande. Vitesföreläggande kan också användas av datainspektionen i syfte att få tillgång till handlingar eller uppgifter i samband med tillsynsverksamheten.

Lagen innehåller även regler om straff och skadestånd och om överklagande av datainspektionens beslut.

4.2 Datalagen (1973:289)

Då uppgifter om enskilda personer i kreditupplysningsverksamhet hanteras med hjälp av ADB (automatisk databehandling) gäller datalagens regler.

Datalagen gäller däremot inte för registrering som sker manuellt. Datalagen gäller inte heller för registrering avseende juridiska personer (oberoende av om dessa register förs med hjälp av ADB eller ej).

Datalagens bestämmelser avser *personregister*. Med detta avses enligt 1 § datalagen register, förteckning eller andra anteckningar som förs med hjälp av ADB och som innehåller personuppgift som kan hänföras till den som avses med uppgiften. *Personuppgift* definieras i sin tur som upplysning som avser enskild person.

Personregister får inrättas och föras endast av den som har anmält sig till datainspektionen och fått bevis om detta (licens). För vissa typer av register, som bedöms innebära särskilda risker för otillbörligt intrång i enskilds personliga integritet, krävs utöver licens även ett särskilt tillstånd från datainspektionen (2§). Så är fallet om de registrerade inte har någon naturlig anknytning till den som för registret och vid s.k. samkörning av register. Detsamma gäller då registret innehåller omdöme eller annan värderande upplysning om den registrerade eller känsliga uppgifter om t.ex. brott, hälsotillstånd eller religiös tillhörighet.

Den som i kreditupplysningsverksamhet med hjälp av ADB vill föra ett register över enskilda personer måste alltså ha dels licens och dels ett tillstånd, eftersom ett kreditupplysningsregister normalt innehåller uppgifter om personer som inte har någon naturlig anknytning till kreditupplysningsföretaget.

För varje personregister skall det finnas någon som är registeransvarig. Härmed förstås enligt datalagen den för vars verksamhet personregister förs, om han förfogar över registret. När det gäller kreditupplysningsverksamhet är den registeransvarige vanligtvis ett företag eller en organisation.

Datainspektionen utövar tillsyn över att ADB inte medför otillbörligt intrång i personlig integritet. Finner datainspektionen att så är fallet kan den meddela villkor eller, om rättelse inte kan åstadkommas på annat sätt, förbjuda fortsatt förande av personregistret.

Datalagen innehåller också bestämmelser om straff och skadestånd.

4.3 Datainspektionens verksamhet

Tillstånd

Kreditupplysningslagen uppställer i 4 § två kriterier för att datainspektionen i det enskilda fallet skall kunna meddela tillstånd till bedrivande av kreditupplysningsverksamhet. Det skall från allmänna synpunkter finnas ett behov av verksamheten. Vidare skall det kunna antas att verksamheten kommer att bedrivas på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

För bedömning av behovet infordrar datainspektionen regelmässigt yttrande från handelskammaren i det område där kreditupplysningsföretaget avser att etablera sig. Det har i praktiken aldrig förekommit att handelskammaren gjort gällande att behov av verksamheten inte föreligger.

Man har inom datainspektionen diskuterat möjligheten att inhämta uppgifter också från näringsfrihetsombudsmannen, men ett sådant inhämtande sker för närvarande inte.

Vid ansökan om förnyelse av tillstånd görs inte någon ny behovsprövning.

Det andra kriteriet har datainspektionen tolkat så att kravet på sakkunnighet avser erfarenhet av kreditupplysningsverksamhet och kunskaper om aktuell lagstiftning, medan kravet på omdömesgillhet uppfattas som hänförligt till affärsverksamhet i allmänhet. Då företaget är en juridisk person bedöms den som formellt är ansvarig för verksamheten, t.ex. en verkställande direktör i ett aktiebolag.

Underlaget för bedömningen av sakkunnigheten utgörs ofta av betyg avseende ekonomisk eller juridisk utbildning men kan också bestå i intyg från en tidigare arbetsgivare som bedrivit kreditupplysningsverksamhet.

Beträffande kravet på omdömesgillhet består bedömningsunderlaget vanligen av den tillståndssökandes egna uppgifter eller olika slags intyg. Egna uppgifter om sakförhållanden godtas i princip om de lätt kan kontrolleras. Intygen utgörs ofta av betyg från tidigare arbetsgivare. De kan också ha utfärdats av en tingsrätt, en advokat eller någon annan som har haft kontakt med den tillståndssökande. Vid bedömningen har särskild vikt lagts vid erfarenhet av att hantera personal mot bakgrund av att den tillståndssökandes anställda många gånger kommer att självständigt hantera känsligt material.

Under den tid som kreditupplysningslagen varit i kraft har ca tio avslagsbeslut meddelats.

Tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet meddelas i ca 90 % av fallen i samband med tillstånd att föra personregister. Tillstånd beviljas regelmässigt för tio år i taget.

En ansökan om förnyat tillstånd bifalls i allmänhet. Om kreditupplysningsverksamheten missköts brukar datainspektionen utnyttja möjligheterna att ålägga företaget att vidta rättelse. Gör företaget inte detta återstår möjligheten att återkalla tillståndet.

Under åren 1974-1991 har följande antal kreditupplysningstillstånd (ny verksamhet) meddelats:

<u>74</u>	<u>75</u>	<u>76</u>	<u>77</u>	<u>78</u>	<u>79</u>	<u>80</u>	<u>81</u>	<u>82</u>	<u>83</u>	<u>84</u>	<u>85</u>	<u>86</u>	<u>87</u>	<u>88</u>	<u>89</u>	<u>90</u>	<u>91</u>
-	7	76	2	430	4	2	3	1	1	1	-	-	-	-	2	-	3

Av beviljade tillstånd 1978 avsåg 426 tillstånd för föreningsbanker. Dessa tillstånd har numera upphört att gälla utan att förnyelse har begärts (beträffande anledningen till detta se nedan under avsnittet Banker).

För närvarande (februari 1992) gäller 22 av datainspektionen meddelade tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet. Det

förhållandevis låga antalet förklaras bl.a. av att marknaden för närvarande domineras av två stora företag: Upplysningscentralen UC AB (UC) och Esselte Soliditet AB (Soliditet).

UC

UC ägs av bankerna och står under finansinspektionens tillsyn. Dess bolagsordning har godkänts av regeringen och får enligt lydelsen inte ändras utan regeringens tillstånd. UC inkluderas i den s.k. frikretsen enligt 1 § kreditupplysningslagen. Detta medför att UC inom den angivna kretsen får bedriva kreditupplysningsverksamhet utan datainspektionens tillstånd. Utanför frikretsen är kreditupplysningslagen dock tillämplig.

Soliditet

Soliditet ingår i Esseltekoncernen. Företaget har sedan den 10 juli 1991 auktorisation som finansbolag. Som sådant står Soliditet under finansinspektionens tillsyn men inkluderas ej i den s.k. frikretsen.

Övriga kreditupplysningsföretag

Störst av övriga kreditupplysningsföretag är AB Svensk Upplysningstjänst som är lokaliserat till Malmö men bedriver verksamhet över hela landet.

Vissa kreditupplysningsföretag har en mer specialinriktad verksamhet. Det finns företag som tillhandahåller upplysningar om redare och fartygsägare till ledning för dem som bedriver verksamhet som skeppsklarerare. Vissa fackförbund lämnar kreditupplysningar till sina medlemmar angående tillänkta arbetsgivare. Även några utvecklingsfonder har tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet.

Banker

Bankernas kreditupplysningsverksamhet utanför frikretsen kräver datainspektionens tillstånd. Tidigare har ett förhållandevis stort antal (ca 350) sådana tillstånd meddelats av datainspektionen. Dessa tillstånd har numera upphört att gälla utan att förnyelse har begärts. Anledningen till detta är att bankerna anser sig i vissa avseenden kunna vidarebefordra upplysningar utan att ha inspektionens tillstånd till kreditupplysningsverksamhet. Så är fallet då en bank från en extern beställare, t. ex. en kund i banken, får en begäran om kreditupplysning. Banken inhämtar uppgiften från UC, vanligtvis via terminalskrivare, och lämnar sedan upplysningen vidare till den externa beställaren.

Datainspektionen har i sin praxis ansett att bankernas vidarebefordran av upplysningar från UC inte är att betrakta som kreditupplysningsverksamhet i kreditupplysningslagens bemärkelse. Bedömningen har gjorts med reservation för att banken inte tillför uppgiften från UC ytterligare faktauppgifter, råd eller omdömen. Skyldigheten att lämna personupplysningskopia anses åvila UC men ej den aktuella banken. Observeras bör att den aktuella kreditupplysningen inte får omfatta s.k. intern bankinformation utan endast sådan generell information som UC har möjlighet att lämna ut till vem som helst som har behov därav.

Kreditupplysning genom offentliggörande i tryckt skrift m.m.

Sådant offentliggörande sker för närvarande endast genom publicering i olika typer av tidskrifter. För närvarande utkommer cirka tio kreditupplysningskrifter. Flertalet utges av de tre största kreditupplysningsföretagen. Skrifterna har något olika inriktning. De flesta utkommer med mellan ett och sex nummer per år. Två kreditupplysningsstidningar utkommer med cirka femtio nummer per år.

Datainspektionen har hittills (februari 1992) inte fått meddelande om kreditupplysning som meddelats genom radio eller annat liknande medium.

Tillsyn

Datainspektionens tillsyn av kreditupplysningsverksamheten utövas vanligen i samband med den tillsyn som utövas med stöd av datalagen. Detta beror på att dess bestämmelser är tillämpliga på de kreditupplysningsregister som förs med hjälp av ADB och omfattar enskilda personer.

Tillsynen aktualiseras genom klagomål från allmänheten eller på datainspektionens eget initiativ.

Det vanligaste fallet är att en enskild person tar kontakt med datainspektionen för att framföra klagomål. Datainspektionen har under de senaste tio åren mottagit mellan trettio och sjuttiofem klagomål per år. Ofta är anledningen till missnöjet att den klagande menar att ett kreditupplysningsföretag lämnat oriktiga eller missvisande uppgifter om honom. Andra vanligt förekommande grunder för klagomålen är att den klagande gör gällande att ett kreditupplysningsföretag lämnat ut uppgifter om honom utan att ett legitimt behov av uppgiften förelegat eller att han inte fått veta vem som begärt upplysningen.

Datainspektionen tar också på eget initiativ upp tillsynsärenden. Detta kan ske efter att datainspektionen på olika sätt fått kännedom om förhållanden som kan föranleda ett ingripande enligt kreditupplysningslagen. Uppgifterna kan ha framkommit i massmedia, lämnats av allmänheten i samband med förfrågningar till datainspektionen eller framgått av kreditupplysningsföretagens egen marknadsföring. I enstaka fall förekommer det också att andra myndigheter kontakter datainspektionen därför att de inom sitt eget område observerat något förhållande som eventuellt strider mot kreditupplysningslagens bestämmelser.

Tillsynsärendena kan handläggas muntligen, men det vanligaste är att handläggningen sker skriftligen. Datainspektionen begär då ett kreditupplysningsföretag skall inkomma med yttrande över ett ifrågasatt missförhållande. I några enstaka fall har datainspektionen också skriftligen inhämtat yttranden från myndigheter eller branschorganisationer.

Datainspektionen har också möjlighet att utöva tillsyn genom att företa inspektioner. Detta sker relativt sällan. Beträffande de två största företagen företas inspektioner ungefär vart femte år. Dessa inspektioner är mycket omfattande.

Efter datainspektionens begäran om yttrande vidtar kreditupplysningsföretaget vanligen självmant en sådan rättelse i det enskilda ärendet som kan godtas av datainspektionen. Det har aldrig förekommit att datainspektionen har behövt återkalla ett tillstånd eller förelägga vite för att få ett företag att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen.

5 EES-avtalet

5.1 Allmänt om avtalet

Målet med avtalet om Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES-avtalet) är att skapa en marknad där varor, kapital, tjänster och personer skall ha fri rörlighet över gränserna mellan de avtalslutande EG-länderna och EFTA-länderna. De senare kommer genom EES-avtalet att bli delaktiga i EG:s s.k. inre marknad, som beräknas bli genomförd den 1 januari 1993. Avsikten är att EES-avtalet skall träda i kraft vid samma tidpunkt.

Utöver att reglera de ovan nämnda fyra friheterna skall EES-avtalet utveckla och bredda samarbetet mellan länderna på angränsande områden som t.ex. bolagsrätt, konsumentskydd, miljö, forskning och framsteg, utbildning och socialpolitik.

EES-avtalet innehåller en huvuddel där de fyra friheterna, angränsande områden och vissa för EG- och EFTA-länderna gemensamma institutioner regleras. Denna del av avtalet motsvarar den s.k. primära EG-rätten, dvs i första hand Romfördragets regler.

En del av den s.k. sekundära EG-rättens regler, främst direktiv och förordningar, har tagits in i EES-avtalet som bilagor efter att ha anpassats till EES. Regleringen har infogats i form av hänvisningar till aktuella direktiv och förordningar. Dessa ingår alltså inte i fulltext i avtalet.

EES-avtalet måste införlivas med svensk rätt för att bli gällande i Sverige. Detta kan ske på olika sätt. I en promemoria som utarbetats inom utrikesdepartementet (Ds 1992:14) föreslås att avtalet inkorporeras genom en lag om ett Europeiskt ekonomiskt samarbete (EES) där det föreskrivs att huvudbestämmelserna i avtalet (artiklarna 1-129) och vissa till avtalet hörande protokoll skall gälla som lag i Sverige. Annan lagstiftning måste sedan harmoniseras med denna EES-lag .

5.2 Regler av betydelse för den svenska kreditupplysningslagstiftningen

Den allmänna delen av EES-avtalet motsvarar, som tidigare nämnts, den primära EG-rätten. Flera av Romfördragets artiklar har innehållsmässigt en direkt motsvarighet i EES-avtalet.

Vid en EES-anpassning av kreditupplysningslagen får främst nedanstående principer i EES-avtalet och EG-rätten betydelse. Vissa av dessa kommer till explicit uttryck i EES-avtalets artiklar. Motsvarande bestämmelser i Romfördraget har angivits inom parentes (även i de fall där formuleringarna inte överensstämmer exakt).

Det allmänna diskrimineringsförbudet

I artikel 4 i EES-avtalet (Romfördragets artikel 7 första stycket) föreskrivs att diskriminering på grund av nationalitet är förbjuden. Detta utgör det grundläggande allmänna diskrimineringsförbudet.

Rörlighet för personer och etableringsrätt

En annan grund för EES-avtalet och EG-regleringen utgörs av den fria rörligheten för personer. Denna frihet inbegriper rätten till etablering. Etablering förutsätter att en person varaktigt flyttar in i en annan medlemsstat än hemlandet för att bedriva ekonomisk

verksamhet där. Etableringsfriheten innefattar rätt att i andra medlemsstater inrätta agenturer, filialer och dotterbolag.

Medlemsstaterna skall enligt artikel 31 i EES-avtalet (Romfördragets artikel 52) avskaffa diskriminerande bestämmelser beträffande rätten till etablering. Detta gäller fysiska personer, men enligt artikel 34 i EES-avtalet (Romfördragets artikel 58) även juridiska personer som bildats i enlighet med en medlemsstats lag och som har sitt säte eller huvudsakliga verksamhetsställe inom EES (EG). Artikel 33 i EES-avtalet (Romfördragets artikel 56) ger dock en medlemsstat möjlighet att i viss utsträckning tillämpa bestämmelser i lagar och andra författningar som innebär diskriminering av utländska rättssubjekt i samband med etablering i landet. Detta får dock endast ske om det är motiverat med hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa.

Viss typ av verksamhet får bedrivas endast efter auktorisation av myndighet. Om möjligheten att få auktorisation görs beroende av ett villkor om att det skall finnas behov av verksamheten kan detta ses som en begränsning av etableringsfriheten. Inom EG-samarbetet utmönstras för närvarande denna typ av begränsningar. Som exempel på detta kan anföras att enligt det s.k. första banksamordningsdirektivet (77/780/EEG) får inte ett kreditinstituts etableringstillstånd göras beroende av marknadens behov.

Rörlighet för tjänster

Ett rättssubjekt i ett medlemsland kan bedriva verksamhet i ett annat medlemsland på annat sätt än genom etablering, nämligen genom att tillhandahålla tjänster från ett etableringsställe i hemlandet (gränsöverskridande tjänster eller "cross-border-handel"). Det blir då ofta fråga om ett tillfälligt gränsöverskridande, som ibland kan innefatta en kortare vistelse i det andra landet. Gränsdragning mellan etablering och tillhandahållande av en tjänst kan tänkas vålla problem i vissa situationer. Detsamma gäller vid avgörandet av om en tjänst som tillhandahålls från ett land till ett

annat skall anses som en s.k. gränsöverskridande tjänst i värdlandet eller om det i stället är fråga om verksamhet i den tjänsteutövandes hemland. Enligt artikel 37 i EES-avtalet (Romfördragets artikel 60) definieras tjänster som "prestationer som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer". Utan hinder av bestämmelser om etableringsrätt får den som tillfälligt erbjuder en sådan tjänst i ett annat land än hemlandet utöva sin verksamhet där på samma villkor som värdlandet uppställer för sina egna rättssubjekt.

Finansiella tjänster

För finansiella tjänster finns inom den sekundära EG-rätten särskild reglering. Denna har bl.a. kommit till uttryck i de första och andra banksamordningsdirektiven (77/780/EEG och 89/646/EEG). Dessa direktiv tillhör den sekundära EG-rätt som EES-avtalet hänvisar till i bilaga XII avseende finansiella tjänster.

EG:s regler för den inre finansiella marknaden grundas på tre huvudprinciper:

- 1) En enda auktorisation (one single licence)
- 2) Hemlandstillsyn
- 3) Minimiharmonisering för ömsesidigt erkännande av nationella regler.

En enda auktorisation innebär att om ett finansiellt företag har auktorisation i hemlandet att bedriva en viss verksamhet så gäller detta tillstånd inom hela EG-området. Företaget kan från hemlandet fritt tillhandahålla tjänster över gränserna ("cross-border-handel") och kan också fritt etablera filialer i andra medlemsstater.

Hemlandstillsyn innebär att hemlandets myndigheter har huvudansvaret för övervakningen av den verksamhet som i ett annat

medlemsland bedrivs av en där etablerad filial eller från ett etableringsställe utanför det landets gränser.

Minimiharmoniseringen av lagstiftningen syftar till en sådan samordning att de olika länderna skall kunna erkänna varandras regler för finansiell rörelse och offentlig tillsyn som tillräcklig.

I det första banksamordningsdirektivet definieras ett kreditinstitut som ett företag vars verksamhet består i att ta emot insättningar eller låna upp medel från allmänheten och att ge krediter i egen räkning. Under denna definition faller i dag svenska banker, finansbolag, kreditaktiebolag och hypoteksinstitutioner.

I det andra banksamordningsdirektivet kommer de ovan nämnda principerna till uttryck vad gäller kreditinstituten (se främst artikel 13 och 18). Detta innebär att ett sådant institut med stöd av sin hemlandsauktorisering fritt får verka inom hela EG-området. Verksamheter som ett kreditinstitut har auktorisation att bedriva i hemlandet får, i den mån de är upptagna i en lista som är bifogad direktivet, också bedrivas i de övriga medlemsländerna utan något särskilt tillstånd i värdlandet. Krävs sådant tillstånd strider detta mot direktivet.

I förteckningen som bifogats direktivet har räknats upp ett antal verksamheter som på så sätt skall erkännas ömsesidigt av medlemsländerna. Listan representerar ett brett utbud av banktjänster. Under punkten 13 upptas kreditupplysningstjänster.

Ansvaret för tillsyn över kreditinstitutens verksamhet åvilar enligt direktivet i princip hemlandet. Visst uppgiftshämtande kan dock vara tillåtet för värdlandet, t.ex. för statistiska ändamål. Det förutsätts också att det kommer att finnas ett tillsynssamarbete över gränserna och att värdlandsmyndigheterna skall ha rätt att ingripa i olika fall då värdlandets regler överträds.

De relevanta bestämmelserna i det andra banksamordningsdirektivet återges i *bilaga 1* till betänkandet.

Konkurrensområdet

I EES-avtalets ingress anges att det homogena och dynamiska samarbetet skall grundas bl.a. på lika konkurrensvillkor. Av Romfördragets ingress framgår att ett av avtalets centrala syften är att garantera en sund konkurrens inom medlemsområdet. Den fria rörligheten av tjänster förutsätter enhetliga och ostörda förutsättningar för konkurrens. Det behövs därför gemensamma konkurrensregler som tillämpas enhetligt och effektivt inom hela området. De grundläggande konkurrensrättsliga bestämmelserna återfinns i artiklarna 53 och 54 i EES-avtalet (Romfördragets artiklar 85 och 86). Dessa innebär principiella förbud mot konkurrensbegänsande samarbete mellan företag och missbruk av dominerande ställning. Vid sidan härav finns ytterligare konkurrensrättslig reglering såväl i den primära som i den sekundära EG-rätten. Exempel på det sistnämnda är bl. a. den tidigare nämnda bestämmelsen i det första banksamordningsdirektivet att ett kreditinstituts verksamhetstillstånd inte får göras beroende av marknadens behov.

Skydd för personlig integritet

Ett förslag till EG-direktiv föreligger angående skydd för enskilda vid behandling av personuppgifter (Proposal for a Council Directive, SYN 287). Förslaget har dock inte varit föremål för behandling inom EES-samarbetet. Innebörden av förslaget är bl.a. att för inrättande av personregister inom den privata sektorn krävs samtycke av den registrerade, såvida inte registreringen grundas i ett avtalsrättsligt eller kontraktstliknande förhållande mellan den registeransvarige och den registrerade. Ett personregister inom den privata sektorn kan också vara tillåtet om den registeransvarige har ett legitimt intresse av att få föra registret och den registrerade inte har ett intresse som tar över.

6 Kreditupplysning i EG-landet Danmark

Utredningen har vid besök på Registertilsynet och Finanstilsynet i Köpenhamn inhämtat uppgifter om dansk kreditupplysningsverksamhet.

Förandet av register regleras i Danmark av två lagar. *Lov om offentlige myndigheters registre (nr 294 af 8 juni 1978)*, som senast ändrats den 6 juni 1991, gäller för den offentliga sektorn och *Lov om private registre (nr 293 af 8 juni 1978)*, som senast ändrats den 10 juni 1987, för den privata.

Lov om private registre blir tillämplig beträffande register som förs i samband med kreditupplysningsverksamhet. Lagen gäller till skillnad från den svenska datalagen register över både fysiska och juridiska personer. Den omfattar såväl manuellt förda register som register som förs med hjälp av ADB. Även här skiljer den sig från den svenska datalagen.

Privata uppgifter av känslig natur, t.ex. angående ras, religion samt politiska, sexuella eller medicinska förhållanden, får registreras endast i undantagsfall. Detta kräver då anmälan till Registertilsynet om registreringen skall ske med hjälp av ADB. De uppgifter som i detta avseende åligger Registertilsynet motsvarar dem som i Sverige ankommer på datainspektionen.

Lagens tredje kapitel innehåller särskilda bestämmelser för "kreditupplysningsbureauer". Med "kreditupplysningsbureauvirk-

somhed" avses sådan verksamhet som innefattar registrering av upplysningar för bedömning av ekonomisk soliditet och kreditvärdighet i avsikt att vidarebefordra dessa uppgifter. Den som avser att bedriva sådan verksamhet skall anmäla detta till registertilsynet. Något krav på tillstånd för verksamhetens bedrivande föreligger inte. Särreglering för utländska kreditupplysningsföretag finns inte heller. För närvarande (februari 1992) har tjugotvå kreditupplysningsföretag anmält sin verksamhet till Registertilsynet. Av dessa är några dotterbolag till utländska företag. Det finns ingen anmälan om att ett utländskt företag utan att ha etablerat sig i Danmark tillhandahåller kreditupplysningstjänster där (gränsöverskridande tjänster).

Den ovan nämnda typen av uppgifter angående privata förhållanden av känslig natur får inte registreras eller lämnas ut av kreditupplysningsföretag. Sådana uppgifter får alltså inte finnas i kreditupplysningsföretagens register. Dessa innehåller inte tillnärmelsevis så mycket information som de svenska företagens. Detta hänger samman med att de danska företagen enligt lagen bara får registrera och lämna ut uppgifter som har betydelse vid bedömning av ekonomisk soliditet och kreditvärdighet. En annan omständighet av betydelse i sammanhanget är att Danmark inte har samma offentlighetsprincip som Sverige. De danska kreditupplysningsföretagen har alltså tillgång till färre uppgifter som underlag för sina register än de svenska företagen har.

De danska kreditupplysningsföretagens register innehåller endast uppgifter om personer som är eller har varit föremål för kreditprövning. Det största danska kreditupplysningsföretagets register omfattar uppskattningsvis sammanlagt 300.000 personer. Som en jämförelse kan nämnas att de två största svenska företagens register omfattar alla personer i Sverige som är äldre än 15 år, dvs. cirka 7 miljoner människor. Då en person första gången registreras av ett danskt kreditupplysningsföretag har han rätt att få ett meddelande om detta. En registrerad person har också rätt att på begäran få veta vilka kreditupplysningar som lämnats om

honom under det senaste halvåret. Om ett kreditupplysningsföretag lämnar ut oriktiga eller missvisande kreditupplysningar har företaget skyldighet att ändra eller rätta uppgifterna.

Registertilsynet utövar tillsyn över lagens efterlevnad. I samband härmed kan registertilsynet bl.a. föreskriva hur kreditupplysningsföretagens register skall hanteras och framtvinga rättelse då ett företag som lämnat felaktiga eller missvisande kreditupplysningar inte självmant föranstaltar om detta.

Lagen gäller lika för danska och utländska kreditupplysningsföretag. Enligt 24 § kan justitieministern med hänsyn till internationella avtal och till främjandet av internationellt samarbete fastställa särskilda regler om bl.a. anmälningsplikt och om Registertilsynets förhållande till utländska tillsynsmyndigheter. Denna möjlighet har inte utnyttjats.

Lagen innehåller bestämmelser om straff och möjlighet att meddela förbud att bedriva kreditupplysningsverksamhet då fara för missbruk föreligger.

Bankernas kreditupplysningsverksamhet regleras i annan lagstiftning. Enligt *Lov om banker och sparekasser (nr 22 af 9 januar 1991)* har pengeinstitutter, dvs banker, sparekasser och andelskasser, rätt att bedriva verksamhet som är accessorisk till den ordinarie verksamheten. Hit räknas kreditupplysningsverksamhet. Bedriver banken verksamheten på samma sätt som ett kreditupplysningsföretag gäller det tidigare nämnda tredje kapitlet i *Lov om private registre*. Lämnas kreditupplysningen till bankens egna kunder eller till andra banker åligger det banken att följa bestämmelser i *Bekendtgørelse om pengeinstitutters videregivelse af kreditupplysninger (nr 122 af 11 marts 1988)*. Dessa regler motsvarar delvis de regler som enligt vad ovan sagts gäller för kreditupplysningsföretag. Som exempel kan anföras att banken skall meddela en kund då kreditupplysning första gången lämnas om honom och att det åligger banken att vidta rättelse då oriktiga

kreditupplysningar lämnats. Fullgör banken inte självant sina åligganden i det sistnämnda avseendet får Registertilsynet föreskriva hur rättelse skall ske. När det gäller bankernas skyldigheter enligt den nu aktuella förordningen kan Registertilsynet anses som tillsynsmyndighet, medan Finanstilsynet är tillsynsmyndighet i frågor som faller inom ramen för exempelvis banksekretess. Någon möjlighet för bankerna att utbyta upplysningar sinsemellan på det sätt som sker inom den svenska frikretsen föreligger inte.

För utländska kreditinstitut gäller enligt Lov om banker och sparekasser särskilda bestämmelser som är anpassade till det andra banksamordningsdirektivet. Ett utländskt kreditinstitut som har tillstånd att bedriva viss angiven verksamhet i sitt hemland får utöva denna verksamhet genom en dansk filial två månader efter det att tillsynsmyndigheten i hemlandet anmält detta till Finanstilsynet i Danmark. Vill kreditinstitutet bedriva verksamheten utan etablering (gränsöverskridande tjänster) kan detta ske direkt efter att anmälan härom gjorts till Finanstilsynet av tillsynsmyndigheten i hemlandet. Detta gäller alla de verksamheter som anges i en bilaga till lagen. Bilagan motsvarar listan i andra banksamordningsdirektivet och omfattar som tidigare nämnts även kreditupplysningsverksamhet. Tillsynsansvaret över kreditinstitutets verksamhet åvilar i princip tillsynsmyndigheten i hemlandet.

De utländska kreditinstituterna har samma skyldighet som de danska bankerna att följa bestämmelserna i Bekendtgørelsen om pengeinstitutters videregivelse af kreditupplysninger. När det gäller fullgörandet av dessa skyldigheter står de under tillsyn av Registertilsynet.

7 Överväganden och förslag

7.1 Behovsprövning för tillstånd

Förslag: Behovsprövningen i samband med tillståndsgivningen till kreditupplysningsverksamhet avskaffas.

Kreditupplysningsverksamhet får med vissa undantag bedrivas endast efter tillstånd från datainspektionen. För sådant tillstånd krävs bl.a. att det från allmänna synpunkter finns behov av verksamheten.

Flera skäl kan anföras mot att man behåller den angivna behovsprövningen. Allmänt sett kan en sådan nyetableringskontroll hämma en effektiv konkurrens på kreditupplysningsmarknaden. De konkurrenssynpunkter som utredningen enligt sina direktiv har att beakta talar alltså för att behovsprövningen avskaffas.

Behovsprövningen strider också mot EES-avtalets regler om etableringsfrihet och lika konkurrensvillkor. Som tidigare nämnts (se avsnitt 5.2) kan det hävdas att, om auktorisation görs beroende av ett villkor om att det skall finnas behov av verksamheten, detta utgör en begränsning av etableringsfriheten. I det första banksam-

ordningsdirektivet sägs uttryckligen att ett kreditinstituts etablering inte får göras beroende av marknadens behov.

I Sverige har bestämmelser om behovsprövning redan tagits bort på flera områden. Så har t.ex. möjligheten till behovsprövning vid beviljande av oktroj för bankverksamhet avskaffats.

Datainspektionen uppfyller för närvarande lagens krav på behovsprövning genom att inhämta yttrande från handelskammaren i det område där kreditupplysningsföretaget avser att etablera sig. Det har hittills aldrig förekommit att handelskammaren har avstyrkt en ansökan. Inte heller har datainspektionen avslagit en ansökan på den grunden att behov av verksamheten inte har ansetts föreligga.

Med hänsyn till de nu angivna omständigheterna anser utredningen att kravet på behovsprövning för tillstånd till kreditupplysningsverksamhet bör avskaffas. Detta föranleder en ändring i 4 § kreditupplysningslagen.

7.2 Tioårsgräns för tillstånd

Förslag: Den nuvarande tioårsgränsen för tillstånd till kreditupplysningsverksamhet avskaffas.

Datainspektionen har för närvarande möjlighet att meddela tillstånd till kreditupplysningsverksamhet för högst tio år i sänder. Härefter skall en omprövning av tillståndet ske.

Som skäl för tidsbegränsningen anfördes vid lagens tillkomst (prop. 1973:155 s.83 f.) att det förhållandet att ett företag efter ett visst antal år inte kan fortsätta sin verksamhet utan en obligatorisk kontroll från tillståndsmyndigheten uppenbarligen måste främja

efterlevnaden av lagens bestämmelser och även i övrigt hålla uppe kvaliteten hos kreditupplysningsverksamheten. Departementschefen erinrade om att det i annan lagstiftning förekom tidsbegränsningar av liknande slag. Detta exemplifierades med affärsbankernas oktrojer på tio år.

Efter en ändring i bankaktiebolagslagen (1987:618) den 1 augusti 1990 kvarstår inte längre tidsbegränsningen för affärsbankernas oktrojer.

Datainspektionen har med stöd av kreditupplysningslagen möjlighet att under löpande tillståndsperiod ingripa om ett kreditupplysningsföretag åsidosätter någon bestämmelse i kreditupplysningslagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen. Vidtar företaget inte rättelse på tillfredsställande sätt kan tillståndet återkallas. Datainspektionen har i sin praxis ansett att dessa påtryckningsmedel i första hand bör användas. Omprövningen vid tioårsperiodens utgång har i praktiken blivit en ren formsak. Enligt vad utredningen har inhämtat från företrädare för datainspektionen kan tioårsgränsen utan olägenhet avskaffas.

Med hänsyn till vad som nu har anförts föreslår utredningen att tidsbegränsningen av tillstånd till kreditupplysningsverksamhet tas bort. Detta föranleder en ändring i 4 § kreditupplysningslagen.

I sammanhanget bör emellertid möjligheterna till återkallelse av tillstånd vidgas. Utredningen behandlar denna fråga i nästa avsnitt.

7.3 Återkallelse av tillstånd

Förslag: Datainspektionen får möjlighet att återkalla tillstånd då förutsättningar för tillståndet inte längre föreligger.

Datainspektionen kan för närvarande återkalla ett tillstånd endast då tillståndshavaren åsidosatt någon bestämmelse i kreditupplysningslagen eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen. Återkallelse kan alltså inte ske på grund av att det inte längre finns fog för antagandet att verksamheten kommer att bedrivas på det sakkunniga och omdömesgilla sätt som var en förutsättning för beviljandet av tillståndet. Detta innebär t.ex. att datainspektionen inte har möjlighet att återkalla ett kreditupplysningsföretags tillstånd då det sker sådana förändringar i företagsledningen att man inte längre kan räkna med att verksamheten kommer att bedrivas på ett lämpligt sätt. En sådan möjlighet till återkallelse framstår som behövlig. En liknande möjlighet att återkalla ett tillstånd finns också i närliggande lagstiftning, t. ex. inkassolagen (1974:182).

På grund av vad ovan sagts föreslår utredningen att datainspektionen får möjlighet att återkalla ett tillstånd då förutsättningar för tillståndet inte längre föreligger. Detta föranleder en ändring i 17 § kreditupplysningslagen.

7.4 Förbudet för utländska företag att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige

Förslag: Förbudet för utländska och utlandsägda rättssubjekt att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige upphävs.

Tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet får enligt 4 § tredje stycket kreditupplysningslagen inte meddelas den som skulle ha varit kontrollsubjekt enligt lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m.m. (företagsförvärvslagen), om lagen hade gällt efter den 1 januari 1992. Med kontrollsubjekt avses bl.a. utländska och utlandsägda rättssubjekt, svenska aktiebolag utan utlänningsförbehåll i bolagsordningen och svenska handelsbolag, om någon av bolagsmännen är kontrollsubjekt.

Enligt företagsförvärvslagen, som upphörde att gälla den 1 januari 1992, krävdes tillstånd av regeringen eller länsstyrelsen för att ett kontrollsubjekt skulle få förvärva bl.a. aktier och andelar i inhemska bolag, när förvärvet hade viss omfattning. Tillstånd kunde ges om förvärvet inte ansågs strida mot något väsentligt allmänt intresse. Ett huvudskäl för att avskaffa lagen var att tillståndskravet ansågs stå i strid mot EG:s bestämmelser om etableringsfrihet. I den del av propositionen som behandlade frågan om följdändringar i annan lagstiftning (prop. 1991/92:71 s.24) konstaterade departementschefen att även kreditupplysningslagens förbud för kontrollsubjekt att bedriva kreditupplysningsverksamhet stod i strid med EG:s regler om etableringsrätt. I avvaktan på kreditupplysningsutredningens redovisning av sitt utredningsarbete avstod departementschefen emellertid från att lägga fram något förslag till ändring i kreditupplysningslagen.

Enligt utredningens mening framstår det som helt klart att den nu aktuella typen av bestämmelse strider mot EES-avtalets och Romfördragets allmänna diskrimineringsförbud och mot reglerna om etableringsfrihet.

I vissa avseenden tillåter dock såväl EES-avtalet som Romfördraget en särskild behandling av utländska rättssubjekt. Särbehandling får sålunda ske då den grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa. Fråga uppkommer då om förbudet för utländska företag att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige kan motiveras av de nu angivna skälen. Såvitt gäller allmän ordning och hälsa kan frågan omedelbart besvaras nekande. Säkerhetsaspekten utgjorde emellertid vid lagens tillkomst det avgörande skälet för att utländska rättssubjekt inte tilläts bedriva kreditupplysningsverksamhet här i landet.

Den tidigare kreditupplysningsutredningen föreslog med hänsyn till det internationella handelsutbytet att utländska företag skulle få bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige såvitt gällde företagsupplysningar. Däremot menade utredningen att så ej borde vara fallet beträffande personupplysningar (SOU 1972:79 s.104 f.). Man anförde bl. a. följande:

Med utländskt inflytande över kreditupplysningsföretagen ökar risken för att den stora informationsmängd det här är fråga om kan komma utanför landets kontroll. I ett sådant läge finns inga hinder för bearbetningar t.ex. i det bestämda syftet att sortera fram vissa personer som kan vara känsliga för påtryckningar. Från säkerhetssynpunkt torde det därför vara väsentligt att vidta åtgärder som minskar eller om möjligt förhindrar möjligheterna för utländska intressen att systematiskt insamla och lagra personinformation.

Utredningen konstaterade vidare att man vid en hearing med företrädare för militära och civila säkerhetsfunktioner visserligen erfarit att användning av kreditupplysningar om privatpersoner i främmande underrättelseverksamhet hittills inte kunnat beläggas,

men att man inte kunde bortse från riskerna för detta i en framtida utveckling.

Vid remissbehandlingen ansåg flertalet remissinstanser att utredningens farhågor var överdrivna (prop. 1973:155 s.46 f. och 85 f.). Departementschefen delade emellertid utredningens uppfattning att ett förbud borde införas. Som grund för sin uppfattning anförde han att man inte kunde utesluta att den stora mängd information som fanns lagrad i kreditupplysningsregistren skulle kunna missbrukas för verksamheter som riktade sig mot landets intressen. I vart fall kunde man inte avvisa den oro som många människor kände över att ett omfattande material om dem lagrades hos utlandsdominerade företag. Departementschefen ansåg dock att den uppdelning mellan olika slags kreditupplysningar som utredningen hade förordat var förenad med praktiska svårigheter och menade därför att förbudet skulle omfatta förmedling av såväl företagsupplysningar som personupplysningar.

Enligt utredningens mening kan det starkt ifrågasättas om det har någon betydelse ur säkerhetssynpunkt vem som är ägare till ett kreditupplysningsföretag. Om en utländsk organisation skulle vilja anlita ett kreditupplysningsföretag för att samla in uppgifter om svenskar som är känsliga för påtryckningar, kan detta göras oberoende av ägarförhållandena i företaget. Organisationen har möjlighet att begära kreditupplysning avseende intressanta personer hos ett svenskt kreditupplysningsföretag under falskt angivande av anledningen till sin begäran. Vid kontakterna med företaget kan organisationen företrädas av en bulvan. Över huvud taget kan det nu diskuterade förbudet lätt kringgås genom ett bulvanförhållande.

Sammanfattningsvis anser utredningen att förbudet mot utländsk etablering inte kan inordnas under EES-avtalets och Romfördragets tidigare nämnda möjlighet till särbehandling av utländska rättssubjekt. Det bör därför avskaffas.

EES-anpassningen kräver i och för sig endast att förbudet slopas i förhållande till EG- och EFTA-länderna. I utredningens direktiv framhålls emellertid att utredningen bör utgå från att den svenska kreditupplysningsmarknaden - även bortsett från anpassningen till EG - skall öppnas för utländska företag.

När företagsförvärvslagen avskaffades skedde detta utifrån bedömningen att en liberalisering av reglerna om utländska förvärv skulle gälla globalt och inte i förhållande till endast en viss krets av länder. Föredragande statsrådet anförde i lagstiftningsärendet att det, med hänsyn till Sveriges åtaganden inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, inte fanns skäl att behålla ett tillståndsförfarande för länder från OECD-området. Eftersom ett väsentligt motiv för att ta bort företagsförvärvslagen var att ge en signal om en önskan att öka de utländska investeringarna i Sverige fanns det enligt föredraganden inte heller skäl att upprätthålla ett tillståndsförfarande för investeringar från länder utanför OECD-området (prop.1991/92:71 s. 21 f.)

Önskemålen om att öka de utländska investeringarna i Sverige bör tillmätas en viss betydelse även när det gäller att avgöra i vad mån utländsk kreditupplysningsverksamhet bör tillåtas här i landet. Bl.a. kan utlandsägda kreditupplysningsföretag bereda mark för utländska investeringar i Sverige.

Reglerna i OECD:s kapitalliberaliseringsstadga (Code of Liberalisation of Capital Movements) innebär bl.a. att utländska direktinvesteringar, som investeringar för bildandet eller förvärv av filialer eller dotterföretag, skall tillåtas av varje medlemsstat som inte genom en s.k. reservation till stadgan särskilt har förbehållit sig rätt att begränsa kapitalöverföringar för sådant ändamål. Har en viss typ av kapitalrörelse en gång liberaliserats i förhållande till en eller flera medlemsstater är liberaliseringen i princip oåterkallelig och skall gälla till förmån för alla OECD-stater. Därutöver gäller enligt stadgan att medlemsstaterna skall sträva efter att låta

alla liberaliseringar gälla lika i förhållande till alla medlemmar av Internationella valutafonden, IMF. Det kan anmärkas att en av de reservationer som står kvar för Sveriges del gäller just utländsk etablering av kreditupplysningsföretag.

Inom ramen för Uruguayrundan i GATT, Allmänna Frihandelsavtalet, pågår förhandlingar som syftar till ett världsomspännande frihandelsavtal för tjänster. Den preliminärt överenskomna avtalstexten innehåller en bestämmelse om "mest-gynnad-nations-behandling", som innebär att t.ex. en etableringsrätt som givits ett visst land automatiskt skall gälla till förmån för alla andra avtalsslutande länder.

Mot bakgrund av vad som nu anförts framstår det som klart att ett avskaffande av förbudet för utländska företag att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige inte bör begränsas till vare sig EES-kretsen eller OECD-staterna. En annan sak är att särskilda lättnader kan medges en viss krets av länder, på grundval av harmonisering och ömsesidigt erkännande av regler om bl.a. tillsyn och verksamhetsbetingelser. En sådan ordning kommer, som framgår av nästa avsnitt, att föreslås för kreditinstitut från EES-länder. Detta är förenligt med såväl OECD-stadgan som de regler vilka kan förutses komma att ingå i ett multilateralt avtal om fri handel med tjänster.

Utredningen föreslår alltså att tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet skall kunna meddelas även för utländska och utlandsägda rättssubjekt, d.v.s. kontrollsubjekten. Detta föranleder en ändring i 4 § kreditupplysningslagen.

De utländska kreditupplysningsföretag som vill bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige kan göra detta efter tillstånd från datainspektionen och verksamheten kommer att stå under datainspektionens tillsyn. Som nyss nämnts kommer emellertid vissa avvikande regler att gälla för kreditinstitut från andra EES-länder än Sverige. Dessa regler behandlas i följande avsnitt.

7.5 Kreditinstitut från EES-länderna

Förslag: Företag som är hemmahörande i ett annat EES-land och som där auktoriserats som kreditinstitut får bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige utan tillstånd av datainspektionen, när hemlandsauktoriseringen omfattar sådan verksamhet.

Som tidigare nämnts finns inom den sekundära EG-rätten en särskild reglering för finansiella tjänster. Arbete pågår för närvarande inom finansdepartementet med att inarbeta denna reglering i bankrörelselagen (1987:617) och i en ny lag om kreditmarknadsbolag. Avsikten är att den senare lagen skall ersätta de hittillsvarande lagarna om kreditaktiebolag och finansbolag. De nya bestämmelserna, som avses träda ikraft den 1 januari 1993, går ut på att kreditinstitut (i den bemärkelse som avses i det första banksamordningsdirektivet, se avsnitt 5.2) från EES-länderna skall få rätt att bedriva verksamhet i Sverige med stöd av hemlandsauktoriseringen. Detta gäller såväl då kreditinstituten tillhandahåller tjänster från hemlandet (cross-borderhandel) som då de etablerat en filial här i landet. Kreditinstituten avses få påbörja verksamheten i Sverige efter det att anmälan skett enligt ett procedurförfarande i överensstämmelse med artiklarna 19 och 20 i det andra banksamordningsdirektivet.

Vad nu sagts om rätt för kreditinstitut från EES-länderna att bedriva verksamhet i Sverige gäller även kreditupplysningsverksamhet, eftersom denna typ av verksamhet omfattas av den tidigare nämnda förteckningen som fogats till andra banksamordningsdirektivet (se bilaga 1).

Ett kreditinstitut som hör hemma i ett EES-land och vars auktorisation i hemlandet omfattar rätt att bedriva kreditupplysnings-

verksamhet kommer alltså att kunna bedriva sådan verksamhet även i Sverige med stöd av hemlandsauktoriseringen. Sådana kreditinstitut bör således undantas från kreditupplysningslagens bestämmelser om datainspektionens tillstånd till verksamheten. En erinran om detta kan lämpligen tas in i 3 § kreditupplysningslagen genom en hänvisning till den kommande regleringen i bankrörelselagen och lagen om kreditmarknadsbolag.

Ansvar för tillsynen över den verksamhet som bedrivs av kreditinstitut från EES-länderna åvilar, som tidigare nämnts (se avsnitt 5.2), i första hand tillsynsmyndigheten i hemlandet. Regler av detta innehåll kommer att inarbetas i bankrörelselagen och lagen om kreditmarknadsbolag. Hemlandets tillsynsansvar avses gälla även kreditinstitutens kreditupplysningsverksamhet under förutsättning att auktoriseringen omfattar sådan verksamhet.

Frågan är då i vad mån kreditupplysningslagens regler om bedrivande av kreditupplysningsverksamhet kommer att gälla för utländska kreditinstitut från EES-området då de bedriver sådan verksamhet i Sverige.

Av artikel 19.4 i andra banksamordningsdirektivet framgår att, då ett kreditinstitut etablerar en filial, en behörig myndighet i värdlandet har möjlighet att ange under vilka "villkor, motiverade av hänsyn till det allmännas bästa" verksamheten får bedrivas.

I artikel 21.5 i samma direktiv sägs att ett värdland kan vidta "erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa överträdelser inom sitt territorium av föreskrifter som utfärdats i det allmännas intresse".

De citerade artiklarna bygger på tanken att ett kreditinstitut förutom sitt hemlands lagar och föreskrifterna i sin auktorisation även kan vara skyldigt att följa villkor som uppställts i värdlandet. Regleringen skall vara föranledd av det allmännas bästa eller utfärdad i det allmännas intresse.

Kreditupplysningslagens regler angående verksamhetens bedrivande (5-14 §§) tar framför allt sikte på att medborgarnas integritet skall skyddas och att medborgarna skall få information om vilka uppgifter som lagras och lämnas ut om dem. Med hänsyn till syftet med reglerna bör det kunna krävas att kreditinstitutet från andra EES-länder följer dem när de bedriver kreditupplysningsverksamhet här i landet.

Av intresse i sammanhanget är det sätt på vilket man i EG-landet Danmark har reglerat bankernas (pengeinstitutternes) kreditupplysningsverksamhet (se avsnitt 6). Enligt vad utredningen har erfarit är denna verksamhet underkastad dansk lagstiftning oavsett om det är fråga om en dansk eller en utländsk bank. Bankerna kan av Registertilsynet åläggas att vidta rättelse av felaktiga kreditupplysningar och vid överträdelse av lagstiftningen dömas till böter.

Utredningen anser alltså att alla utländska kreditinstitut i princip bör vara underkastade kreditupplysningslagens allmänna regler då de bedriver kreditupplysningsverksamhet i Sverige. En viss kompetenskonflikt mellan datainspektionen och tillsynsmyndigheten i hemlandet kan då uppkomma. Detta kan tänkas bli fallet t.ex. då kreditupplysningsverksamheten bedrivs på ett sådant sätt att medborgarnas personliga integritet utsätts för kränkningar eller då den som omfrågas inte får föreskriven information i samband med detta. En kompetenskonflikt kan också uppkomma när det är fråga om att åstadkomma rättelse av felaktiga upplysningar.

Dessa gränsdragningsproblem beträffande tillsynsansvaret kan på grund av kopplingen till andra länders regelsystem inte lösas ensidigt genom lagstiftningsåtgärder i Sverige. Utredningen utgår från att svårigheterna kan bemästras i takt med att ett framtida samarbete mellan tillsynsmyndigheterna i de olika EES-länderna växer fram.

En annan fråga att ta ställning till i detta sammanhang är huruvida de aktuella utländska kreditinstitutet skall ingå i frikretsen i 1 §

kreditupplysningslagen eller ej. Lagen omfattar, som tidigare nämnts, inte kreditupplysningar som förmedlas inom denna krets. Till frikretsen hör enligt en uppräknig i paragrafen Sveriges riksbank, Sveriges investeringsbank och sådana kreditinrättningar eller för kreditupplysningsverksamhet inrättade företag som står under finansinspektionens tillsyn med undantag för finansbolagen. I dag omfattar kretsen alltså alla banker som driver verksamhet i Sverige samt kreditaktiebolag, hypoteksinstitut och UC.

I sammanhanget bör uppmärksammas att utländska banker sedan den 1 augusti 1990 har rätt att efter auktorisation från finansinspektionen inrätta filialer här i landet. Sådana filialer står under finansinspektionens tillsyn och inkluderas därmed i frikretsen. Sedan den 1 augusti 1991 har även andra utländska finansieringsföretag rätt att efter auktorisation av finansinspektionen etablera sig här enligt lagen (1988:606) om finansbolag. Sådana finansieringsföretag betraktas enligt lagen som finansbolag och omfattas därmed inte av frikretsen.

Då kreditinstituten från EES-länderna får möjlighet att bedriva kreditupplysningsverksamhet med stöd av hemlandsauktion kommer tillsynen, som tidigare nämnts, att i första hand åvila tillsynsmyndigheten i hemlandet. Det förhållandet att dessa kreditinstitut i första hand står under hemlandstillsyn och inte under tillsyn av finansinspektionen gör det tveksamt om de, med lagtextens nuvarande utformning, blir inkluderade i frikretsen. Det andra banksamordningsdirektivet innehåller emellertid bestämmelser som ger värdlandsmyndigheter rätt att direkt ingripa mot osund verksamhet. En i Sverige etablerad filial till ett utländskt kreditinstitut får anses i viss utsträckning stå under finansinspektionens tillsyn, även om övervakningen primärt utövas från hemlandet. Däremot ter det sig främmande att ett utländskt kreditinstitut som inte har något etableringsställe i Sverige skulle hamna under svensk tillsyn, om än den bedrivna verksamheten får kontrolleras och beivras lokalt.

Utredningen gör alltså bedömningen att, när det gäller här etablerade filialer till kreditinstitut från EES-området som bedriver verksamhet med stöd av sin hemlandsauktorisering, filialerna får anses stå under finansinspektionens tillsyn på sådant sätt att de enligt kreditupplysningslagens nuvarande lydelse blir inkluderade i frikretsen. Ett motsatt synsätt är befogat i fråga om kreditinstitut som bara bedriver cross-border-verksamhet i Sverige. För att dessa kreditinstitut skall omfattas av frikretsen torde det alltså krävas en lagändring.

Enligt den definition som ges i det första banksamordningsdirektivet omfattar begreppet kreditinstitut alla institut vars verksamhet består i att låna medel från allmänheten och lämna kredit i egen räkning. Under begreppet kreditinstitut faller därmed också sådana företag som motsvarar de svenska finansbolagen. Frågan är då om den nuvarande undantagsregeln beträffande finansbolag bör gälla för de utländska - liksom för de svenska - finansbolagen, så att de hålls utanför frikretsen.

Enligt utredningens mening kan det starkt ifrågasättas om det fortfarande finns anledning att, när det gäller frikretsen, dra en gräns mellan finansbolag och andra kreditinstitut (angående skälen för den nuvarande ordningen, se prop. 1980/81:10 s.44 f.). Under utredningsarbetet har det framkommit att de svenska finansbolagen har ett starkt intresse av att bli inkluderade i frikretsen och alltså jämföras med bankerna. Den nuvarande ordningen har, anses det från finansbolagshåll, negativa konsekvenser ur konkurrenssynpunkt. Motsvarande synpunkter har anförts av näringsfrihetsombudsmannen.

Till detta kommer att, som tidigare angetts, arbete pågår inom finansdepartementet med utarbetande av en ny lag om kreditmarknadsbolag som skall ersätta de nuvarande lagarna om kreditaktiebolag och finansbolag. Avsikten är att en ny företagstyp härigenom skall tillskapas som kommer att ersätta de nuvarande finans-

bolagen och kreditaktiebolagen. Detta försvårar uppenbarligen en särbehandling av finansbolagen.

Vid tillkomsten av kreditupplysningslagen motiverades bestämmelsen om en frikrets av bankernas intresse av att relativt fritt kunna förmedla upplysningar sinsemellan samtidigt som risken för integritetskränkningar framstod som liten (prop.1973:155 s. 124 f.). De regler om banksekretess som bankerna har att följa medför att risken för integritetskränkning fortfarande får betraktas som ringa. Det kan göras gällande att finansbolagssekretessen medför samma garantier för att inte integritetsintressena träds för när.

Om emellertid alla kreditinstitut - svenska såväl som EES-anknutna i övrigt - skall omfattas av frikretsen kan det bli fråga om en ej oväsentlig vidgning av kretsen. Den svenska kreditupplysningslagens olika skyddsregler begränsas härigenom i motsvarande mån.

Enligt utredningens mening finns det anledning att förutsättningslöst pröva om man inte - i stället för att utvidga frikretsen - bör avskaffa systemet med en frikrets. Ett avskaffande av frikretsen eller en förändring av dess utformning förutsätter emellertid ingående överväganden. Ett definitivt ställningstagande i denna fråga kräver ett underlag som utredningen inte har tillgång till i detta tidiga skede av utredningsarbetet. Frågan får alltså behandlas närmare i ett kommande betänkande.

Det kan inte anses lämpligt att - innan utredningen har tagit ställning till om frikretsen över huvud taget skall behållas - vidga frikretsens omfattning, så att den kommer att inkludera de svenska finansbolagen och sådana utländska kreditinstitut från EES-området som är att betrakta som finansbolag. Inte heller bör kretsen nu vidgas till att omfatta sådana banker och liknande kreditinstitut från EES-området som bedriver verksamhet här i landet endast via cross-border-handel.

Utredningen förordar alltså att frikretsens omfattning tills vidare behålls oförändrad.

7.6 Kostnadsaspekter

Avskaffandet av behovsprövningen och tioårsgränsen för tillstånd medför en minskning av datainspektionens arbetsbelastning. Denna minskning blir dock marginell. Möjligheten för utländska företag att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige kommer däremot att medföra en något ökad arbetsbelastning för datainspektionen genom att tillstånds- och tillsynsverksamheten ökas. Ökningen av arbetsbelastningen blir beroende av hur många utländska företag som kommer att söka sig till den svenska marknaden. Detta antal kan inte förutsägas.

8 Specialmotivering

1 §

Paragrafens andra stycke talar om den s.k. frikretsen. Utredningen föreslår inte nu några sakliga ändringar beträffande systemet med frikrets eller frikretsens omfattning (se avsnitt 7.5). Däremot görs några smärre justeringar i lagtexten.

Sveriges investeringsbank AB förvärvades år 1989 av Nordbanken. En viss del av bolagets verksamhet lades över till SIB Invest AB. Investeringsbankens firma ändrades den 1 september samma år till PK Företagskredit AB och ett år senare till Nordbanken Företagskredit AB.

Sveriges investeringsbank AB utgår nu ur uppräknningen av de kreditinstitut som ingår i frikretsen.

Genom lagen (1991:936) med anledning av finansinspektionens inrättande har föreskrivits att bestämmelser i lag eller annan författning om bankinspektionen skall avse finansinspektionen. Paragrafen ändras i överensstämmelse härmed.

Lagen (1988:606) om finansbolag ersatte den 1 juli 1988 den tidigare gällande lagen i samma ämne. Hänvisningen till den tidigare lagen bör tills vidare bytas ut mot en hänvisning till 8 § i den nu gällande lagen om finansbolag.

Som tidigare nämnts (avsnitt 7.5) pågår inom finansdepartementet arbete med en ny lag om kreditmarknadsbolag som förväntas träda i kraft samtidigt med de nu aktuella ändringarna i kreditupplysningslagen. Avsikten är att denna lag skall ersätta de nu gällande lagarna om finansbolag och kreditaktiebolag. Det nu diskuterade lagrummet torde få justeras ytterligare med hänsyn till innehållet i den avsedda lagen om kreditmarknadsbolag. Utredningen har emellertid inte underlag för att nu ta ställning till hur lagtexten i den delen bör utformas.

3 §

Genom en ändring i 4 § kreditupplysningslagen avskaffas förbudet för utländska och utlandsägda rättssubjekt att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige. Dessa rättssubjekt får efter att ha erhållit datainspektionens tillstånd bedriva sådan verksamhet här i landet. Ändringen kommenteras närmare i specialmotiveringen till 4 §.

Ändringen medför att även utländska kreditinstitut får möjlighet att bedriva kreditupplysningsverksamhet här i landet. Som framgått av den allmänna motiveringen (se avsnitt 7.5) bör emellertid sådan verksamhet inte kräva datainspektionens tillstånd, om kreditinstitutet är hemmahörande i ett annat EES-land än Sverige och där har fått auktorisation att bedriva kreditupplysningsverksamhet.

I ett nytt andra stycke i 3 § kreditupplysningslagen erinras om att det i bankrörelselagen och i den kommande lagen om kreditmarknadsbolag finns bestämmelser som innebär att vissa utländska kreditinstitut får bedriva kreditupplysningsverksamhet utan datainspektionens tillstånd.

Avsikten är att det i bankrörelselagen och lagen om kreditmarknadsbolag skall finnas bestämmelser om att de utländska kreditinstitut som har säte inom EES-området efter ett anmälningss-

förfarande skall kunna bedriva verksamhet i Sverige. Anmälningsförfarandet kommer att stå i överensstämmelse med det procedurförfarande som föreskrivs i andra banksamordningsdirektivet. Ett kreditinstitut skall kunna påbörja sin verksamhet genom filial här i landet två månader efter det att finansinspektionen erhållit en underrättelse från behörig myndighet i kreditinstitutets hemland. Underrättelsen skall bl.a. innehålla en verksamhetsplan och information om vilka verksamheter kreditinstitutets hemlandsauktorisering omfattar. Då kreditinstitutet avser att erbjuda och tillhandahålla tjänster från hemlandet (gränsöverskridande tjänster) kommer detta att kunna ske direkt efter det att finansinspektionen från behörig myndighet i hemlandet mottagit en underrättelse om att kreditinstitutet i hemlandet har auktorisation att bedriva den aktuella typen av verksamhet.

Ett kreditinstitut som bedriver kreditupplysningsverksamhet i Sverige står primärt under tillsyn av tillsynsmyndigheten i hemlandet (se avsnitt 7.5).

Bortsett från vad som nu har sagts om tillstånd och tillsyn är de utländska kreditinstituten skyldiga att i sin kreditupplysningsverksamhet följa kreditupplysningslagens regler. Det innebär bl.a. att bestämmelserna i 5-14 §§ kreditupplysningslagen blir gällande för verksamhetens bedrivande.

4 §

På de skäl som har anförts i den allmänna motiveringen (se avsnitt 7.1) avskaffas datainspektionens nuvarande behovsprövning vid meddelande av tillstånd till kreditupplysningsverksamhet. Detta medför att datainspektionen fortsättningsvis vid meddelande av tillstånd endast har att beakta om kreditupplysningsverksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Regeln att tillstånd får beviljas för en tid av högst tio år i sänder avskaffas. Tillstånd skall alltså meddelas att gälla tills vidare.

Ändringen har motiverats i den allmänna motiveringen (se avsnitt 7.2).

Som utvecklats i den allmänna motiveringen (se avsnitt 7.4) föreslår utredningen att förbudet för utländska rättssubjekt att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige avskaffas. Detta medför att utländska fysiska personer och utländska eller utlandsägda juridiska personer kan få bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige. Detta får dock i princip ske endast efter tillstånd från datainspektionen. Från denna huvudregel gäller, som tidigare nämnts, undantaget att kreditinstitut från andra EES-länder än Sverige som enligt sin hemlandsauktorisering har rätt att bedriva kreditupplysningsverksamhet inte behöver datainspektionens tillstånd till sådan verksamhet.

Ett utländskt kreditupplysningsföretag kan bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige på olika sätt. Företaget kan erbjuda kreditupplysningstjänster från ett driftställe här i landet (etablering) eller från ett etableringsställe utomlands ("cross-border" eller gränsöverskridande tjänst). Ett utländskt företags etablering kan ske antingen genom ett dotterbolag eller genom en filial.

Då ett dotterbolag etableras här i landet sker detta enligt svensk lagstiftning. För dotterbolagets kreditupplysningsverksamhet gäller kreditupplysningslagens regler helt och hållet.

Även när ett utländskt kreditupplysningsföretag etablerar sig här i landet genom att öppna en filial gäller kreditupplysningslagens regler fullt ut. Så är fallet även om företaget i sitt hemland är underkastat bestämmelser som omfattar filialverksamheten och som motsvarar den svenska kreditupplysningslagens regler. Att filialverksamheten i Sverige står under tillsyn av en myndighet i kreditupplysningsföretagets hemland medför inte heller någon skillnad i detta avseende.

Beträffande utländska företags filialverksamhet kan erinras om att det nyligen lagts fram förslag till lag om utländska filialer m.m. (prop. 1991/92:88). Avsikten är att denna lag den 1 juli 1992 skall ersätta den nu gällande lagen (1968:555) om rätt för utlänning och utländskt företag att idka näring här i riket. Härigenom upphör till största delen den speciella prövning av utländska medborgare och utländska företag som för närvarande äger rum. Vissa bestämmelser om formerna för näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av utländska företag och utomlands bosatta utländska medborgare överförs dock till den nya lagen. Här kan särskilt nämnas reglerna om att filialer skall registreras hos patent- och registreringsverket samt att det skall finnas en föreståndare i Sverige, om en utomlands bosatt utlänning bedriver verksamhet här. Lagen blir också tillämplig för de utländska kreditupplysningsföretag som önskar etablera sig i Sverige.

Vid sidan av den kreditupplysningsverksamhet som kommer att bedrivs av här etablerade utländska företag kan utländsk kreditupplysningsverksamhet, som ovan nämnts, bli aktuell även genom att ett utomlands etablerat företag erbjuder kreditupplysnings-tjänster i Sverige. En sådan verksamhet blir då förenad med ett tillfälligt gränsöverskridande. Den som erbjuder tjänsten kan i samband med detta vistas en kortare tid i Sverige. Man kan också tänka sig varianten att en gränsöverskridande tjänst tillhandahålls i Sverige utan att den som tillhandahåller tjänsten besöker landet. Förutsättningen för att kreditupplysningslagens regler skall bli tillämpliga i dessa fall är att det kan anses att kreditupplysningsverksamheten bedrivs här i landet. Denna bedömning kan tänkas komma att innebära problem mot bakgrund av den tekniska utvecklingen. Som exempel kan anges situationen att ett utomlands beläget företag tillhandahåller kreditupplysningar via terminalskrivare i Sverige. Frågor om vilken verksamhet i ett värdland som i EG- och EES-rättslig bemärkelse skall anses som en gränsöverskridande tjänst kan inte få sin lösning genom svensk lagstiftning. Detta får ske genom den praxis som successivt växer fram på dessa områden.

Vanligtvis bör det dock inte vålla några problem att fastställa om en gränsöverskridande tjänst föreligger. Erfarenheterna från Danmark (se avsnitt 6) talar för att det i praktiken vanligaste fallet blir att utländskt företag som bedriver kreditupplysningsverksamhet i Sverige också etablerar sig här.

Det kan erinras om, att när kreditupplysning lämnas i enstaka fall, detta inte faller under kreditupplysningslagen (1 § första stycket). Det innebär att även enstaka gränsöverskridande tjänster faller utanför lagen.

17 §

Som framgått av den allmänna motiveringen (se avsnitt 7.3) bör datainspektionen få möjlighet att återkalla ett tillstånd då förutsättningarna för tillståndet inte längre kvarstår eller, med andra ord, då det inte längre finns anledning anta att tillståndshavaren kommer att bedriva verksamheten på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt. Genom en ändring i paragrafen får datainspektionen en sådan möjlighet till återkallelse.

Bilaga 1

Utdrag ur

RÅDETS ANDRA DIREKTIV

av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (89/646/EEG)

Artikel 13

- 1 Ansvaret för tillsyn över kreditinstitut, innefattande tillsyn över verksamheter som bedrivs i enlighet med artikel 18, skall åvila hemländernas behöriga myndigheter, i den mån behörighet för värdländernas myndigheter inte följer av bestämmelser i detta direktiv.
- 2 Hemländernas behöriga myndigheter skall kräva att varje kreditinstitut tillämpar sunda rutiner för administration, redovisning och erforderlig intern kontroll.
- 3 Vad som sägs i punkterna 1 och 2 skall inte utgöra hinder för koncernbaserad tillsyn i enlighet med direktiv 83/350/EEG.

Artikel 15

- 1 Om ett kreditinstitut, auktoriserat i en medlemsstat, driver verksamhet genom filial i en annan medlemsstat, skall värdlandet ge hemlandets behöriga myndigheter rätt att, efter underrättelse till värdlandets behöriga myndigheter, självständigt eller genom särskilt utsedda personer utföra inspektion på platsen, för att skaffa sig sådan information som avses i artikel 7.1 i direktiv 77/780/EEG.

- 2 Hemlandets behöriga myndigheter får också, för kontroll av filialer, tillämpa något av de andra förfaranden som avses i artikel 5.4 i direktiv 83/350/EEG.
- 3 Denna artikel skall inte utgöra hinder för värdlandets behöriga myndigheter att, för fullgörande av tillsynsansvar enligt detta direktiv, utföra inspektion på platsen av filialer etablerade på det egna territoriet.

Artikel 17

Medlemsstaterna skall svara för att deras behöriga myndigheter kan besluta och vidta de åtgärder och sanktioner som behövs för att överträdelser av lagar och andra författningar om verksamhet i kreditinstitut skall upphöra. Sådana åtgärder och sanktioner skall kunna riktas mot kreditinstituten och mot dem som har ett bestämmande inflytande i instituten. Vad som nu sagts skall inte påverka förfaranden för återkallelse av auktorisationer, inte heller tillämpning av straffrättslig lag.

Artikel 18 punkt 1

- 1 Medlemsstaterna skall svara för att de verksamheter som anges i bilagan får bedrivas inom det egna territoriet så som sägs i artiklarna 19-21, antingen genom etablering av en filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, av varje kreditinstitut som är auktoriserat och underkastat tillsyn av behöriga myndigheter i en annan medlemsstat i enlighet med detta direktiv, förutsatt att verksamheterna omfattas av auktorisationen.

Artikel 19

- 1 Ett kreditinstitut som önskar etablera en filial på en annan medlemsstats territorium skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter därom.

- 2 Medlemsstaterna skall föreskriva skyldighet för varje kreditinstitut, som önskar etablera en filial i en annan medlemsstat, att vid underrättelse enligt punkt 1 lämna uppgifter om följande:
- a) den medlemsstat på vars territorium etableringen avses ske;
 - b) en verksamhetsplan som anger bl.a. filialens tilltänkta affärsverksamhet och organisationsstruktur;
 - c) en adress i värdmedlemsstaten där handlingar skall finnas tillgängliga;
 - d) namnen på de personer som skall ha ansvaret för filialens ledning.
- 3 I andra fall än då de behöriga myndigheterna har anledning att ifrågasätta kreditinstitutens administrativa struktur eller finansiella situation, skall myndigheterna, med beaktande av de tilltänkta verksamheterna, inom tre månader från mottagande av underrättelse enligt punkt 2 översända den erhållna informationen till värdlandets behöriga myndigheter och underrätta det berörda institutet.

Heimlandets behöriga myndigheter skall också lämna uppgift om storleken av kreditinstitutets kapitalbas och kapitaltäckningsgrad samt, i avvaktan på vidare harmonisering, lämna uppgift om vilka system för inlåningskydd som ger skydd åt filialens insättare.

I fall då heimlandets behöriga myndigheter vägrar att översända den i punkt 2 omnämnda informationen till värdlandets behöriga myndigheter, skall skälen härför lämnas till det berörda kreditinstitutet inom tre månader från det att fullständig information föreligger. En vägran att översända information eller underlåtenhet att lämna

besked skall kunna göras till föremål för prövning av domstol i hemlandet.

- 4 Innan en filial till ett kreditinstitut inleder sin verksamhet skall värdlandets behöriga myndigheter inom två månader från det att underrättelse enligt punkt 3 erhållits förbereda tillsyn av kreditinstitutet i enlighet med artikel 21 och, om så erfordras, ange under vilka villkor, motiverade av hänsyn till det allmännas bästa, verksamheterna får bedrivas i värdlandet.
- 5 Efter underrättelse från värdlandets behöriga myndigheter eller, i fall den i punkt 4 angivna fristen löpt ut utan att någon underrättelse erhållits från myndigheterna, får filialen etableras och inleda sin verksamhet.
- 6 Om förändringar sker i något avseende som uppgivits i en underrättelse enligt punkt 2 b, c eller d, eller om förändringar sker i det system för inlåningsskydd som avses i punkt 3, skall kreditinstitutet skriftligen underrätta behöriga myndigheter i hemlandet och värdlandet. Underrättelse skall lämnas minst en månad innan förändringen sker, så att det blir möjligt för hemlandets behöriga myndigheter att fatta beslut enligt punkt 3 och för värdlandets behöriga myndigheter att i anledning av förändringen fatta beslut enligt punkt 4.

Artikel 20

- 1 Ett kreditinstitut som för första gången önskar utnyttja rätten att, inom ramen för fritt tillhandahållande av tjänster, driva verksamhet på en annan medlemsstats territorium, skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter om vilka av de i bilagan upptagna verksamheterna som institutet avser att bedriva.

- 2 Hemlandets behöriga myndigheter skall inom en månad från det att underrättelse enligt punkt 1 mottagits, över-sända underrättelsen till värdlandets behöriga myndigheter.

Artikel 21

- 1 Värdländerna får för statistiska ändamål förskriva skyldighet för alla kreditinstitut som har filialer på staternas territorium att till värdländernas behöriga myndigheter lämna periodiska rapporter om verksamheten i dessa värdländer.

Vid fullgörande av åligganden enligt artikel 14.2 och 14.3 får värdländerna föreskriva skyldighet för filialer till kreditinstitut från andra medlemsstater att lämna samma information som för ändamålet krävs av inhemska kreditinstitut.

- 2 Om ett värdlands behöriga myndigheter finner att ett institut, som har en filial eller som tillhandahåller tjänster inom värdlandets territorium, inte efterlever de föreskrifter som utfärdats i anledning av bestämmelserna i detta direktiv angående befogenheter för värdlandets behöriga myndigheter, skall dessa myndigheter förelägga institutet att vidta rättelse.
- 3 Om det berörda institutet underlåter att vidta erforderliga åtgärder för rättelse, skall värdlandets behöriga myndigheter underrätta hemlandets behöriga myndigheter. Hemlandets behöriga myndigheter skall snarast vidta alla erforderliga åtgärder för att institutet skall åstadkomma rättelse. Underrättelse skall ske till värdlandets behöriga myndigheter om vilka åtgärder som vidtas.
- 4 Om institutet, trots de åtgärder som vidtagits av hemlandet eller beroende på att sådana åtgärder visar sig otillräckliga

eller inte kan genomföras i den ifrågavarande medlemsstaten, fortsätter att överträda i värdlandet gällande lagregler som avses i punkt 2, får värdlandet, efter att ha underrättat hemlandets behöriga myndigheter, vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa vidare överträdelser och, i den mån det är nödvändigt, hindra institutet att göra nya åtaganden inom det egna territoriet. Medlemsstaterna skall tillse att delgivning kan ske inom deras territorier av sådana handlingar som är nödvändiga för genomförande av åtgärder mot kreditinstitut.

- 5 Det som nu sagts skall inte påverka möjligheterna för ett värdland att vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa överträdelser inom sitt territorium av forskrifter som utfärdats i det allmännas intresse. Sådana åtgärder skall kunna innefatta hinder för institut att göra nya åtaganden inom värdlandets territorium.
- 6 Varje åtgärd som vidtagits med stöd av punkterna 3, 4 och 5 ovan och som innebär påföljder för eller inskränkningar i rätten att tillhandahålla tjänster måste vara väl befogad och skall lämnas till berörda institut. Varje sådan åtgärd skall kunna göras till föremål för prövning av domstol i den medlemsstat vars myndigheter beslutat om åtgärden.
- 7 Innan åtgärder vidtas i den ordning som föreskrivs i punkterna 2-4, får värdlandets behöriga myndigheter i brådskande fall interimistiskt vidta de åtgärder som är nödvändiga till skydd för insättare, investerare och andra mottagare av tjänster. Kommissionen och de andra medlemsstaternas behöriga myndigheter skall underrättas om sådana åtgärder så snart det kan ske.

Kommissionen får, efter hörande av berörda medlemsstaters behöriga myndigheter, besluta att den ifrågavarande

- medlemsstaten skall ändra eller återkalla åtgärder som nu sagts.
- 8 Vårdländerna får utöva befogenheter som givits dem enligt detta direktiv genom att vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller bestraffa överträdelse inom deras territorier. Sådana åtgärder skall kunna innefatta förbud för institut att göra nya åtaganden inom vederbörande vårdlands territorium.
 - 9 Om en auktorisation återkallas skall underrättelse därom ske till vårdlandet, som skall vidta erforderliga åtgärder för att hindra berörda institut att göra nya åtaganden inom det egna territoriet och för att skydda insättarnas intressen. Kommissionen skall vartannat år tillställa den rådgivande bankrörelsekommittén en rapport om sådana fall.
 - 10 Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om antalet och arten av de fall i vilka underrättelse vägrats enligt artikel 19 och i vilka fall åtgärder har vidtagits med stöd av punkt 4 ovan. Kommissionen skall vartannat år tillställa den rådgivande bankrörelsekommittén en rapport om sådana fall.
 - 11 Denna artikel skall ej till någon del hindra kreditinstitut med huvudkontor i en annan medlemsstat från att marknadsföra sina tjänster med anlitande av alla tillgängliga media i vårdlandet, detta i överensstämmelse med bestämmelser angående formen och innehållet i sådan reklam vilka antagits i det allmännas intresse.

Förteckning över verksamheter som skall vara föremål för ömsesidigt erkännande

- 1 Mottagande av insättningar och andra återbetalbara medel från allmänheten
 - 2 Utlåning 1)
 - 3 Finansiell leasing
 - 4 Betalningsförmedling
 - 5 Utställande och administration av betalningsmedel (t.ex. kreditkort, resecheckar och bankväxlar)
 - 6 Garantiförbindelser och ställande av säkerhet
 - 7 Handel för egen eller kunders räkning med
 - a) penningmarknadsinstrument (checkar, växlar, depåbevis m.m.)
 - b) utländsk valuta
 - c) finansiella terminer och optioner
 - d) valuta- och ränteinstrument
 - e) överlåtbara värdepapper
 - 8 Medverkan i värdepappersemissioner och tillhandahållande av tjänster i samband därmed
 - 9 Rådgivning till företag angående kapitalstruktur, industriell strategi och liknande angelägenheter samt tjänster knutna till fusioner och företagsförvärv
 - 10 Penningmarknadsmäkling
 - 11 Portföljförvaltning och -rådgivning
 - 12 Förvaring och förvaltning av värdepapper
 - 13 Kreditupplysningstjänster
 - 14 Bankfackstjänster
-
- 1) omfattande bland annat:
- konsumentkrediter
 - hypotekskrediter
 - factoring, med eller utan regress
 - finansiering av handelskrediter (inklusive "forfaiting")

*Bilaga 2***Särskilt yttrande av experten Tom Ekelund**

Jag har en annan uppfattning än utredaren, när det gäller frågan om den s.k. frikretsen.

Utredaren föreslår att förbudet för utländska kontrollsubjekt att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige avskaffas och att företag som är hemmahörande i ett annat EES-land och som där auktoriserats som kreditinstitut får bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige utan tillstånd av datainspektionen, när hemlandsauktoriseringen omfattar sådan verksamhet.

Utredarens förslag innebär emellertid att olika slag av kreditinstitut, t.ex. banker, å ena sidan, och finansbolag, å andra sidan, från EES-länderna får olika verksamhetsförutsättningar om kreditupplysningsverksamhet bedrivs i Sverige i filial. Bankfilialen kommer till skillnad från finansbolagsfilialen att tillhöra frikretsen.

Med hänsyn tagen härtill kan jag inte ansluta mig till den lösning utredaren valt utan anser att båda filialformerna skall kunna tillhöra frikretsen.

Även andra omständigheter talar för att finansbolagen bör tillhöra frikretsen.

UC har nyligen tagit i bruk dels ett register över beviljade blanco- och borgenskrediter hos banker och finansbolag, dels ett register

över misskötta bankkrediter i allmänhet, omfattande såväl fysiska som juridiska personer. Uppgifter ur sistnämnda register får lämnas endast till banker, medan de nu nämnda registren i övrigt hålls tillgängliga för såväl banker som finansbolag.

Esselte Soliditet AB (Soliditet) har erhållit regeringens tillstånd att från UC och kreditinstitut som står under finansinspektionens tillsyn inhämta uppgifter om beviljade krediter, missbruk av checkkrediter och personkonton, att genom automatisk databehandling bearbeta och lagra ifrågavarande uppgifter, samt att till UC och kreditinstitut under finansinspektionens tillsyn utlämna ifrågavarande uppgifter eller kreditupplysningar grundade på dessa. I beslutet har föreskrivits begränsningar i Soliditets möjlighet att lämna uppgifter inom den koncern i vilken bolaget ingår.

Enligt regeringens beslut finns det ingen anledning befara att skyddet för integritetskänsliga uppgifter skulle vara sämre när de insamlas av och bevaras hos Soliditet än när de behandlas av UC.

Därmed anser jag att finansbolagen kan omfattas av frikretsen utan att risken för integritetsinskränkningar ökar. Därtill är Soliditet idag ett finansbolag och därmed ålagd finansbolagssekretess.

Ett utlämnande av uppgifter för kreditupplysning till Soliditet torde inte möta större betänkligheter från sekretessynpunkt än ett utlämnande av motsvarande uppgifter till någon av de banker som utbyter kreditupplysningar mellan sig.

Vidare konstaterar jag att bl a Svenska Bankföreningen, UC och Finansbolagens Föreningen samt Finansinspektionen i remissvar över departementspromemorian (Ds Ju 1979:8) "Kreditupplysning och inkasso" ansåg att finansbolagen skulle likställas med övriga kreditinstitut och således omfattas av frikretsen.

Dessa remissinstanser hänvisade därvid till de skäl som vid lagens tillkomst åberopades som stöd för att undanta vissa andra kreditinrättningars interna kreditupplysningsverksamhet från kreditupplysningslagens tillämpningsområde (prop 1980/81:10, bl.a. s. 44 ff).

Omständigheten att frikretsen, som för övrigt numera även omfattar bl.a. utländska bankers filialer, nu utökas med andra utländska kreditinstitut filialer om de ej är att jämställa med svenska finansbolag, förändrar ej de skäl som remissinstanserna då åberopade. Det är inte frikretsens storlek utan i stället integritetsskyddet som bör avgöra vilken lösning som lämpligen bör väljas. Utredaren anser också att reglerna om banksekretess som banker har att följa medför att risken för integritetsintrång fortfarande är ringa. Finansbolagssekretessen och banksekretessen är likvärdiga, varför det enligt min mening ej finns skäl att göra någon åtskillnad.

Utredarens tanke att det kan finnas anledning att pröva om man inte i stället bör avskaffa systemet med frikretsen tar jag avstånd ifrån, eftersom en sådan lösning med stor sannolikhet ej skulle lösa de negativa konsekvenser som idag föreligger utifrån konkurrenssynpunkt.

Med hänsyn tagen till ovanstående föreslår jag att kreditupplysningslagen ändras på sådant sätt att finansbolagen omfattas av frikretsen.

Den följande texten är en översättning av ett dokument som rör en teknisk specifikation för en produkt. Texten är skrivet på svenska och innehåller tekniska detaljer om produktens funktion och användning.

Översättning av följande text: Detta dokument beskriver de tekniska specifikationerna för produkt X. Produkten är avsedd för användning i miljöer där hög precision och stabilitet krävs. Den består av flera komponenter som är utformade för att säkerställa en lång livslängd och minimalt underhåll. Användaren bör alltid följa de anvisningar som finns i bruksanvisningen för att undvika skador på produktens komponenter. För ytterligare information, vänligen kontakta vår kundtjänst.

Översättning av följande text: Detta dokument beskriver de tekniska specifikationerna för produkt X. Produkten är avsedd för användning i miljöer där hög precision och stabilitet krävs. Den består av flera komponenter som är utformade för att säkerställa en lång livslängd och minimalt underhåll. Användaren bör alltid följa de anvisningar som finns i bruksanvisningen för att undvika skador på produktens komponenter. För ytterligare information, vänligen kontakta vår kundtjänst.

Översättning av följande text: Detta dokument beskriver de tekniska specifikationerna för produkt X. Produkten är avsedd för användning i miljöer där hög precision och stabilitet krävs. Den består av flera komponenter som är utformade för att säkerställa en lång livslängd och minimalt underhåll. Användaren bör alltid följa de anvisningar som finns i bruksanvisningen för att undvika skador på produktens komponenter. För ytterligare information, vänligen kontakta vår kundtjänst.

Översättning av följande text: Detta dokument beskriver de tekniska specifikationerna för produkt X. Produkten är avsedd för användning i miljöer där hög precision och stabilitet krävs. Den består av flera komponenter som är utformade för att säkerställa en lång livslängd och minimalt underhåll. Användaren bör alltid följa de anvisningar som finns i bruksanvisningen för att undvika skador på produktens komponenter. För ytterligare information, vänligen kontakta vår kundtjänst.

Summary

In October 1991 the Swedish Minister of Justice appointed Mr Staffan Magnusson, Justice of the Supreme Court, to head a committee with the task of reviewing the Credit Information Act (1973:1173).

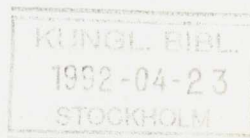
The first report by the committee includes proposals for amendments to the Act, in order to bring it into conformity with the obligations under the agreement on a European Economic Area (EEA).

For the purpose of eliminating any conflicts between the Swedish legislation and the provisions of the EEA agreement, prohibiting discriminating treatment on grounds of nationality, the committee proposes that the present ban on foreign national's and foreign-controlled Swedish entities' taking up and conducting business within the credit information services area be abolished. Thus such foreign undertakings will be able to obtain authorization on terms applicable to Swedish nationals. The provision of credit information services will be subject to supervision by The Data Inspectorate, irrespective of whether business is conducted by domestic or foreign firms.

Specific provisions are being proposed for the full implementation of the single banking license system as provided for in the second EC banking coordination Directive. A credit institution domiciled in another EEA Country, the home country authorization of which covers credit information services, may also provide such services in Sweden, without being required to obtain prior authorization by the Data Inspectorate. To the extent business conducted by virtue of a single banking licence is carried out in Sweden, it will be subjected to the Credit Information Act, although competent authorities of the home country will have the primary responsibility for prudential supervision.

Under the current legislation The Data Inspectorate may take into account the need of the market when examining an application for authorization of a credit information service provider. The committee now proposes that this economic-need test shall cease to apply. In addition the committee proposes that authorizations granted shall have unlimited validity, and no longer be subject to mandatory reassessment every ten years.

The amendments to the Credit Information Act are proposed to enter into force by 1 January 1993.

Statens offentliga utredningar 1992

Kronologisk förteckning

1. Frihet – ansvar – kompetens. Grundutbildningens villkor i högskolan. U.
2. Regler för risker. Ett seminarium om varför vi tillåter mer föroreningar inne än ute. M.
3. Psykiskt stördas situation i kommunerna –en probleminventering ur socialtjänstens perspektiv. S.
4. Psykiatri i Norden –ett jämförande perspektiv. S.
5. Koncession för försäkringsammanslutningar. Fi.
6. Ny mervärdesskattelag.
– Motiv. Del 1.
– Författningstext och bilagor. Del 2. Fi.
7. Kompetensutveckling - en nationell strategi. A.
8. Fastighetstaxering m.m. – Bostadsrätter. Fi.
9. Ekonomi och rätt i kyrkan. C.
10. Ett nytt bolag för rundradiosändningar. Ku.
11. Fastighetsskatt. Fi.
12. Konstnärlig högskoleutbildning. U.
13. Bundna aktier. Ju.
14. Mindre kadmium i handelsgödsel. Jo.
15. Ledning och ledarskap i högskolan – några perspektiv och möjligheter. U.
16. Kroppen efter döden. S.
17. Den sista undersökningen – obduktionen i ett psykologiskt perspektiv. S.
18. Tvångsvård i socialtjänsten – ansvar och innehåll. S.
19. Långtidsutredningen 1992. Fi.
20. Statens hundskola. Ombildning från myndighet till aktiebolag. S.
21. Bostadsstöd till pensionärer. S.
22. EES-anpassning av kreditupplysningslagen. Ju.

Kronologisk förteckning

1. Förordning om utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
2. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
3. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
4. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
5. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
6. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
7. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
8. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
9. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
10. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
11. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
12. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
13. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
14. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
15. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
16. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
17. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
18. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
19. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
20. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
21. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan
22. Utvärdering av utbildningsinsatser i skolan

Statens offentliga utredningar 1992

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Bundna aktier. [13]
EES-anpassning av kreditupplysningslagen. [22]

Socialdepartementet

Psykiskt stördas situation i kommunerna
–en probleminventering ur socialtjänstens perspektiv. [3]
Psykiatrin i Norden – ett jämförande perspektiv. [4]
Kroppen efter döden. [16]
Den sista undersökningen – obduktionen i ett
psykologiskt perspektiv. [17]
Tvärgsvård i socialtjänsten – ansvar och innehåll. [18]
Statens hundskola. Ombildning från myndighet till
aktiebolag. [20]
Bostadsstöd till pensionärer. [21]

Finansdepartementet

Koncession för försäkringssammanslutningar. [5]
Ny mervärdesskattelag.
– Motiv. Del 1.
– Förfatningstext och bilagor. Del 2. [6]
Fastighetstaxering m.m. – Bostadsrätter. [8]
Fastighetsskatt. [11]
Långtidsutredningen 1992. [19]

Utbildningsdepartementet

Frihet – ansvar – kompetens. Grundutbildningens villkor
i högskolan. [1]
Konstnärlig högskoleutbildning. [12]
Ledning och ledarskap i högskolan – några perspektiv
och möjligheter. [15]

Jordbruksdepartementet

Mindre kadmium i handelsgödsel. [14]

Kulturdepartementet

Ett nytt bolag för rundradiosändningar. [10]

Arbetsmarknadsdepartementet

Kompetensutveckling - en nationell strategi. [7]

Civildepartementet

Ekonomi och rätt i kyrkan. [9]

Miljö- och naturresursdepartementet

Regler för risker. Ett seminarium om varför vi tillåter
mer föroreningar inne än ute. [2]

Systematische Einleitung

Einleitung

Die öffentliche Verwaltung ist ein zentraler Bestandteil des Staates. Sie ist für die Umsetzung der Gesetze und die Erreichung der öffentlichen Aufgaben zuständig. Die Systematik der öffentlichen Verwaltung ist in der folgenden Tabelle dargestellt.

Systematik

Die Systematik der öffentlichen Verwaltung gliedert sich in verschiedene Ebenen und Bereiche. Die oberste Ebene ist die Bundesebene, gefolgt von den Ländern und den Kommunen. Die Bereiche umfassen die Verwaltung der öffentlichen Angelegenheiten, die Verwaltung der Wirtschaft, die Verwaltung der Kultur und die Verwaltung der Sozialleistungen. Die Systematik ist in der folgenden Tabelle dargestellt.

Verwaltungsebenen

Die Verwaltungsebenen sind hierarchisch gegliedert. Die oberste Ebene ist die Bundesebene, gefolgt von den Ländern und den Kommunen. Die Verwaltungsebenen sind in der folgenden Tabelle dargestellt.

Verwaltungsbereiche

Die Verwaltungsbereiche sind thematisch gegliedert. Die Bereiche umfassen die Verwaltung der öffentlichen Angelegenheiten, die Verwaltung der Wirtschaft, die Verwaltung der Kultur und die Verwaltung der Sozialleistungen. Die Verwaltungsbereiche sind in der folgenden Tabelle dargestellt.

Verwaltungsaufbau

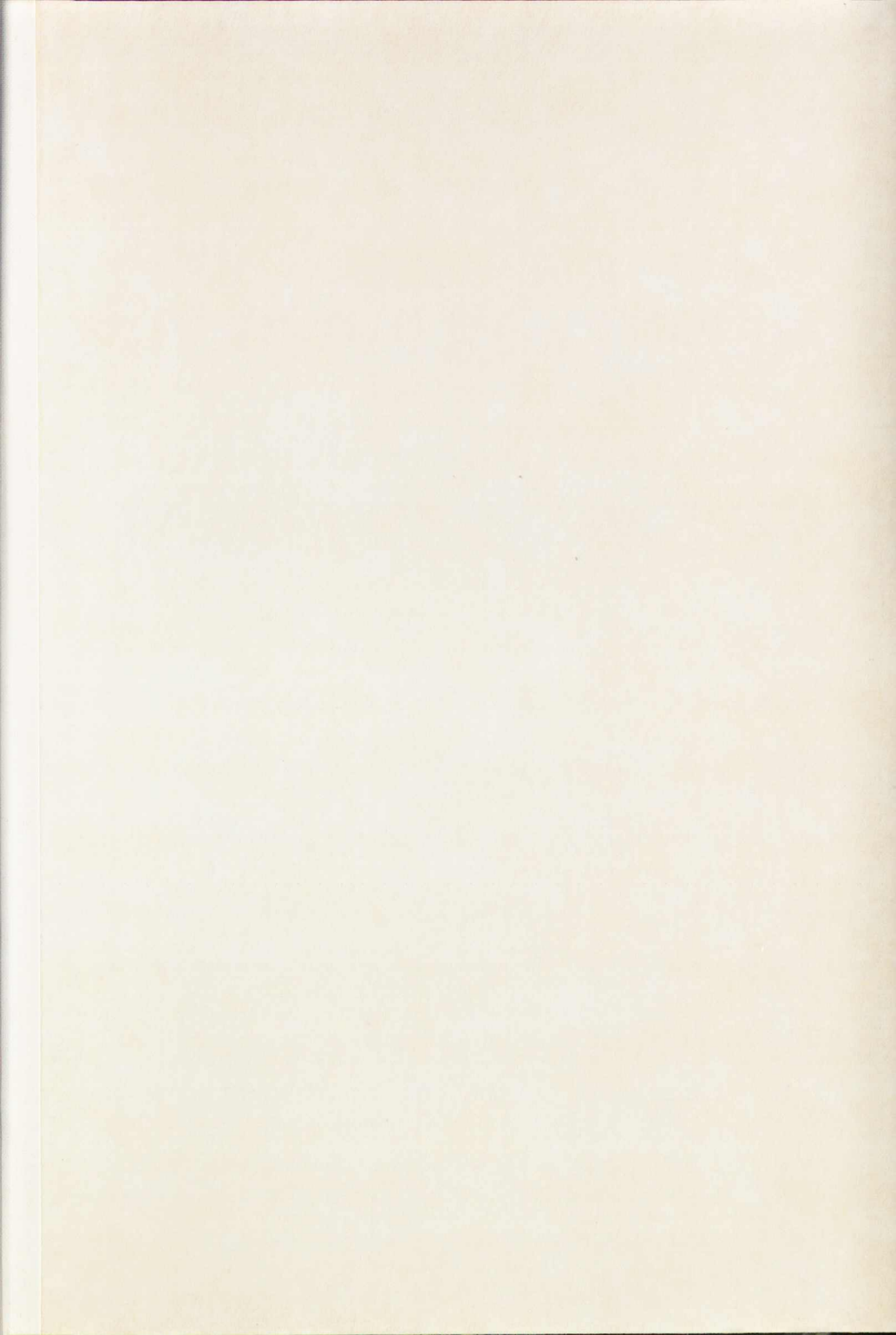
Der Verwaltungsaufbau ist hierarchisch gegliedert. Die oberste Ebene ist die Bundesebene, gefolgt von den Ländern und den Kommunen. Der Verwaltungsaufbau ist in der folgenden Tabelle dargestellt.

Verwaltungsinstrumente

Die Verwaltungsinstrumente sind die Mittel, die die Verwaltung zur Erreichung ihrer Aufgaben einsetzt. Die Instrumente umfassen die Verwaltung der öffentlichen Angelegenheiten, die Verwaltung der Wirtschaft, die Verwaltung der Kultur und die Verwaltung der Sozialleistungen. Die Verwaltungsinstrumente sind in der folgenden Tabelle dargestellt.

Verwaltungsmethoden

Die Verwaltungsmethoden sind die Verfahren, die die Verwaltung zur Erreichung ihrer Aufgaben einsetzt. Die Methoden umfassen die Verwaltung der öffentlichen Angelegenheiten, die Verwaltung der Wirtschaft, die Verwaltung der Kultur und die Verwaltung der Sozialleistungen. Die Verwaltungsmethoden sind in der folgenden Tabelle dargestellt.

ALLMÄNNA FÖRLAGET

BESTÄLLNINGAR: ALLMÄNNA FÖRLAGET, KUNDTJÄNST, 106 47 STOCKHOLM,
TEL: 08-739 96 30, FAX: 08-739 95 48.
INFORMATIONSBOKHANDELN, MALMTORGSGATAN 5 (VID BRUNKEBERGSTORGET), STOCKHOLM.

ISBN 91-38-13005-X ISSN 0375-250X